

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 37/2017 (2697) Rok LIX 29.10.2017

Kto żyje w sercu tych,
którzy pozostają,
nie umiera...

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Fot. Piotr Fedorowicz

Dwujęzyczny

Kalendarz Głosu Katolickiego

Calendrier de la Voix Catholique

POLSKA MISJA
KATOLICKA
we Francji

Kalendarz Głosu Katolickiego Calendrier de la Voix Catholique

NIEPODLEGŁOŚĆ 2018 INDÉPENDANCE

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa
Tel./fax 02 31 85 23 66
mówimy po polsku i po francusku
josefa.bozincourt@gmx.fr

POMPES FUNEBRES POLONIA
ASSISTANCE INTERNATIONALE

DENTYLIS
Centrum Stomatologiczne
Dentylis Boulogne
76, av. Edouard Vaillant
Boulogne Billancourt
M°: „9” - Marcel Sembat

01.41.13.45.05
dentylis@dentylis.fr

Mówimy po polsku

Cedr
www.grupacedr.pl

Stowarzyszenie Polskich
Kombatantów we Francji

SPK
Association des Anciens
Combattants Polonais
en France

11 listopada 1918 r. spełnił się sen pokoleń Polaków – Państwo Polskie narodziło się na nowo. Odzyskanie niepodległości dokonano się poprzez walkę pełną poświęcenia, i nie tylko na polach bitew, ale i w zmaganiach o zachowanie duchowej i materialnej substancji narodowej, w trwaniu polskich rodzin.

Ta walka, wielkie momenty historii i symbole ilustrują nasz Kalendarz. Legiony i „Błękitna Armia” Hallera, Piłsudski, ułańska fantazja, i współczesny patriotyzm. Niepodległość, to pola bitew, ale i silna rodzina, przywiązanie do Krzyża, to patriotyzm, który Jan Paweł II definiował jako „umiłowanie tego, co ojczyście”, a prezydent USA spuentował ostatnio w Warszawie: „Najeźdźcy próbowali Was złamać, ale Polski nie da się złamać. (...) Polska zatriumfowała, Polska zawsze zatriumfuje. (...) Silna Polska to błogostawieństwo dla Europy...” (ze *Wstępu*)

zamów tu, teraz „NIEPODLEGŁOŚĆ” - kalendarz - na 2018 r.

Kupon i adres Redakcji poniżej

KUPON ZAMÓWIENIA KALENDARZA

Proszę o przesłanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2018 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po **4,20 €** (z przesyłką **4,70 €**). RAZEM _____ €

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Dołączam czek (dla „Voix Catholique”) gotówkę

* Redakcja „Głosu Katolickiego”: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris

Info. - tel. 01 55 35 32 31; - e-mail: vkat@sfr.fr

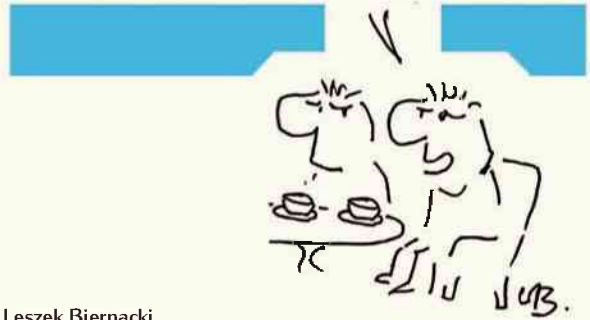
Telegram z... ciszą wieczną

Śmierć jest zawsze wstrząsem nieoczekiwanym i kataklizmem jakimś, co jak tsunami niweczy w nicost i zabiera bezpowrotnie wszystko co było doitychczas... Bez powodu, bez winy. Umiera tuż... obok mnie, życia mu jego szmat i życie ni jbliźsze – gasną oczy, zanika oddech, milkną ostatnie słowa i czu-

łość. Pustka, głucha cisza... zanim rozplaczą się osieroceni i placzki. Zapada grobowa, cmentarna cisza. Cisza co dzwoni nam w sercu i mózgu nieumiknijnym: – Nic już nie będzie takie samo jak przedtem. Zaczyna się tu, pełnie inny czas dla tych co jeszcze tym razem uszli z życiem – dla nas... pozostawionych samym sobie w samćpas. I „wgc piam się” teraz samotnie w ten płomyk nie-pokójny, który wzniecił ktoś grubo przede mną, co w ydóływa teraz z mroków ten krzyż – na pićyie rodzinnego grobowca. Krzyż co rzuca cień... nadziei. Kiedy rok rocznie, w listę padorwą noc przyklękam tu coraz bardzj bezradnie, potrzebi je tćj ciszy dzwoniącej, co skierowana we mnie – do wewnatrz... pamięci i czasu, odgradza od umyknjącej wokół hałaśliwej rzeczywistości i ożywia – zdać się mogło dawno za-pomniane – ich oczy, słowa, gesty. Przywraca wieczność przeszłości, co przecież z czasem i tć cichą modlitwą pomyka ku przyszłości nietyczyelpani.j... Wieczny oćpoczynek racz im dać, Panie, a światłość wiekiusta niech im świeci... P.O.

– CHODZA SŁUCHA, ŻE GORĄCE
WYRAZY PÓPARCIA DLA WOLNEJ
KATALONII PRZEKAZAŁ W IMIE-
MIU CAŁYCH WOLNYCH KASZUB
NASZ WIELKI DONALD...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Nie bójmy się dziś świętości – str. 4
- | Austria bliżej Wyszehradu? – str. 6
- | Umartych pogrzebać – str. 9
- | „O ład moralny Rzeczypospolitej” – str. 14
- | Z Kut do Lubaczowa przez Lwów – str. 16

Chrześcijańskie last minute

Jacek Dziejdzina

Jakie życie, taki pogrzeb. Nie tylko życie zmarłego. To, w jaki sposób żegnamy naszych najbliższych, jest również lustrem naszej wiary lub niewiary w życie po życiu.

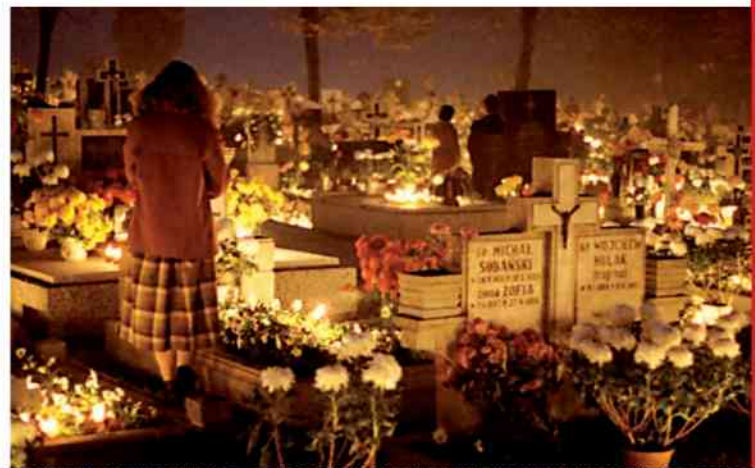
Dawniej o śmierci bliskiego należało zawiadomić całą lokalną społeczność. Wszyscy sąsiedzi czuli się zobowiązani, by wziąć udział w „ostatniej drodze” człowieka, którego znali. Stąd celebrowanie pożegnania miało charakter wspólnotowy i pełna była „folkloru”, który wyrażał miłość i pamięć o zmarłym. Dziś takie formy, choć czasami obecne w małych miejscowościach, coraz częściej wypierane są przez pospieszne „załatwienie sprawy”.

„Spieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą”, lubimy powtarzać za ks. Twardowskim. Można by dodać: niekoniecznie jednak spieszmy się z ich pożegnaniem, gdy już odejdą. Przygotowanie do pogrzebu i sam pogrzeb, poza bólem i smutkiem, może być też czasem łaski dla tych, którzy zostają. Bogactwo tradycyjnych zwyczajów związanych z pochówkiem to nie tylko sztuka dla sztuki. Oddają one intensywność relacji międzyludzkich, które wprawdzie „po ludzku” zostały przerwane przez śmierć, ale które „po Bożemu” trwają w innym wymiarze.

Pytania ostateczne

Z wszystkich tzw. sytuacji granicznych w życiu, moment śmierci jest graniczny najbardziej. I dla umierającego, i dla jego bliskich.

Nawet narodziny, choć towarzyszący im ładunek emocjonalny jest u rodziców ogromny, wydają się bardziej „naturalne” i „bezpieczne”: wszystko dopiero się zaczyna, „mamy czas”. Śmierć jest doświadczeniem mocniejszym, trzeba ją sobie jakoś wytłumaczyć, przeżyć. Ostatnie pożegnanie czy chwilowa rozłąka? [ciąg dalszy na str. 8](#)

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Miesiąc (5 €)

Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) PDF/e-mail (49,90 €)

Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejncka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

Uroczystość Wszystkich Świętych

PIERWSZE CZYTANIE

Ap 7,2-4.9-14

Czytanie z Księgi Apokalipsy św. Jana Apostoła

Ja, Jan, ujrzałem innego anioła, wstępującego od wschodu słońca, mającego pieczęć Boga żywego. Zawołał on donośnym głosem do czterech aniołów, którym dano moc wyrządzić szkodę ziemi i morzu: „Nie wyrządzajcie szkody ziemi ani morzu, ani drzewom, aż opieczętujemy na czołach sługi Boga naszego”. I usłyszałem liczbę opieczętuowanych: sto czterdzieści cztery tysiące opieczętuowanych ze wszystkich pokoleń synów Izraela. Potem ujrzałem wielki tłum, którego nikt nie mógł policzyć, z każdego narodu i wszystkich pokoleń, ludów i języków, stojący przed tronem i przed Barankiem. Odziani są w białe szaty, a w rękę ich palmy. I głosem donośnym tak wołają: „Zbawienie Bogu naszemu, Zasiadającemu na tronie, i Barankowi”. A wszyscy aniołowie stanęli wokół tronu i Starców, i czworga Zwierząt, i na oblicze swe padli przed tronem, i pokłon oddali Bogu, mówiąc: „Amen. Błogostawieństwo i chwata, i mądrość, i dziękczynienie, i cześć, i moc, i potęga Bogu naszemu na wieki wieków. Amen!” A jeden ze Starców odezwał się do mnie tymi słowami: „Ci przyodziani w białe szaty, kim są i skąd przybyli?” I powiedziałem do niego: „Panie, ty wiesz”. I rzekł do mnie: „To ci, którzy przychodzą z wielkiego ucisku, i optukali swe szaty, i wybielili je we krwi Baranka”.

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Oto lud wierny, szukający Boga.

DRUGIE CZYTANIE

1 J 3,1-3

Czytanie z Pierwszego Listu św. Jana Apostoła

Najmilsi: Popatrzcie, jaką miłością obdarzył nas Ojciec: zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi i rzeczywiście nimi jesteśmy. Świat zaś, dlatego nas nie zna, że nie poznał Jego. Umitowani, obecnie jesteśmy dziećmi Bożymi, ale jeszcze się nie ujawniło, czym będziemy. Wiemy, że gdy się to objawi, będziemy do Niego podobni, bo ujrzymy Go takim, jaki jest. Każdy zaś, kto pokłada w Nim nadzieję, uświęca się, podobnie jak On jest święty.

EWANGELIA

Mt 5,1-12a

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus, widząc tłumy, wyszedł na górę. A gdy usiadł, przystąpili do Niego Jego uczniowie. Wtedy otworzył swoje usta i nauczał ich tymi słowami: „Błogostawieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie. Błogostawieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni. Błogostawieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię. Błogostawieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni. Błogostawieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią. Błogostawieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą. Błogostawieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi. Błogostawieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie. Błogostawieni jesteście, gdy ludzie wam urągają i prześladują was, i gdy mówią kłamliwie wszystko złe na was z mego powodu. Ciescie się i radujcie, albowiem wielka jest wasza nagroda w niebie”.

Nie bójmy się dziś świętości

ks. kan. Józef Jan Dudek

Anty fona na wejście w uroczystość Wszystkich Świętych mówi każdemu z nas: „Radi jmy się wszyscy w Panu, obchodząc uroczystość ku czci Wszystkich Świętych. Z ich uroczystości radi ją się Aniołowie i uychwał ją Syna Bożego”. W systemie totalitarnym określano to Święto, jako: Dzień Zmarłych, Dzień Żałoby, myśląc z następnym... Dniem Zadusznyim – „Wszystkich Wiernych Zmarłych”, którzy nie osiągnęli pełni zbawienia, wiecznego szczęścia, czyli nieba.

Wspominani w uroczystość „Wszystkich Świętych”, mieszkańcy nieba, to nie tylko męczennicy i grono wyjątkowych ludzi, wyniesionych na ottarze przez Kościół, ale to Ci, o których pisał, św. Paweł „... zostali uświęceni w Jezusie Chrystusie i powołani do świętości” (1 Kor 1,2). To ci, którzy pielgrzymując przez ziemię pełnili Wolę Bożą, często niepojętą, którzy realizowali w swoim życiu Błogostawieństwa – (Mt 5, 1-12a). Św. Jan w Apokalipsie poucza nas: „... Potem ujrzałem wielki tłum, którego nikt nie mógł policzyć, z każdego narodu i wszystkich pokoleń, ludów i języków, stojący przed tronem i przed Barankiem. Odziani są w białe szaty, w rękę ich palmy. I głosem donośnym tak wołają: Zbawienie w Bogu naszym, Zasiadającym na tronie, i w Baranku...” (Ap 7, 9-10). I mówi dalej Apokalipsa: „... A jeden ze Starców odezwał się do mnie tymi słowami: Ci przyodziani w białe szaty, kim są i skąd przybyli? I powiedziałem do niego: Panie, ty wiesz. I rzekł do mnie: To ci, którzy przychodzą z wielkiego ucisku i optukali swe szaty, i wybielili je we krwi Baranka” (Ap 7, 13-14). I to są właśnie Ci, o których świat doczesny wie mało, albo wcale, – bo przeszli przez życie: ubodzy w duchu, smutni, cisi, łaknący sprawiedliwości, miłosierni, czystego serca, wprowadzający pokój, cierpiący prześladowanie, doznający urągania i prześladowań z powodu swojej niezłomnej wiary, z miłości do Jezusa, który zapewnia: „... Ciescie się i radujcie, albowiem wielka jest wasza nagroda w niebie” (Mt 5, 11-12).

Wśród niezliczonych przykładów życia, takich właśnie wybranych przez Jezusa ludzi, jawi się osoba Ks. Kard. Władysława Rubina, Wielkiego Polaka w Służbie Bożej. Pisał o nim śp. Ks. Wacław Szetelnicki, w biografii zatytułowanej – „Lwówianin na drogach świata”. Władysław Rubin urodził się w 1917 r. w Tokach k. Zbaraża, w południowo-wschodnich rubieżach Polski. Od dzie-

fot. Gazeta - Ziemia Lubaczowska

cięcych lat przejawiał głęboką wiarę. Z domu rodzinnego wyniósł patriotyzm, miłość Ojczyzny, otwartość serca, przyjaźń wobec bliźnich, kresową twardość charakteru i lwowski humor. W tak bardzo umiłowanym Lwowie ukształtował swój kościec moralny, charakter, i tam też począł odkrywać powołanie do kapłaństwa. Dlatego też, po zdaniu matury w 1935 r. w Tarnopolu, wstąpił do Seminarium Duchownego we Lwowie. Nie był to jednak czas właściwego rozeznania. Po opuszczeniu Seminarium, wybrał Szkołę Podchorążych w Tarnopolu, następnie podjął studia na Uniwersytecie Lwowskim. Druga Wojna Światowa, przerwała czas studiów. Został zabrany do niewoli sowieckiej, w końcu zesłany do Archangielska i przydzielony do morderczej pracy przy karczowaniu lasu. Tam właśnie dowiedział się o powstaniu Armii Andersa, zgłosił się do niej i został przyjęty

Wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych

ks. Tomasz Sokół

Spotkanie z miłującym Ojcem

Dobrze, że właśnie przeżywamy ten wyjątkowy czas, na pogłębioną refleksję o naszej w wierze, ale i czas na spojrzenie jeszcze dalej... ku temu, co przed nami, ku życiu wiecznemu.

Wspomnienie „Wszystkich Wiernych Zmarłych” jest ciągle i na nowo okazją do głębszej refleksji o przemijaniu człowieka i tego świata, ale i refleksją o nowym życiu, a nie tylko i wyłącznie o śmierci. Chociaż rodzi się w nas i ból, żal i nostalgia za tymi, którzy od nas odeszli do wieczności, za tymi, których już nie ma między nami, a których tak bardzo kochaliśmy. Dlatego, w tym listopadowym czasie, stajemy nad ich grobami w modlitwie, zadumie i z refleksją, przypominając sobie o nich w naszej pamięci, przypominając sobie bliskich: rodziców, braci i siostry, bliższych i dalszych krewnych, przyjaciół i znajomych. I z każdym dniem, z upływającym równie szybko rokiem, notujemy ze smutkiem i tęsknotą, że lista naszych zmarłych jest coraz dłuższa, że coraz mniej tych co wciąż po naszej stronie, że coraz więcej grobów na cmentarzach mamy do odwiedzenia, do modlitwy wspominkowej, coraz więcej świec musimy na nich zapalać. Chyba także – z lękiem i niepokojem – myślimy wówczas o zbliżającej się własnej śmierci, o dniu naszego przejścia do domu Ojca.

W perspektywie przemijalności, obecny

- listopadowy czas, jest rzeczywiście nieco przygnębiający i ponury. Ale też dobrze, że właśnie on – ten upływający czas – każe nam się poważnie zastanowić, zreflektować i zatrzymać w codziennym pędzie za sukcesem i w pogoni za wyłącznie materialnym dostatkiem, co przecież, tak szybko i bezpowrotnie przemija. Dobrze, że jest czas, przy cmentarnych mogiłach, na taką, nawet wstrząsającą refleksję i na spojrzenie skierowane ku przemijaniu i śmierci.

Współczesny świat, bardzo boi się śmierci, usuwa ją i eliminuje na wszelkie możliwe sposoby – nawet ze słownictwa. Wystarczy zobaczyć wysokie ogrodzenia, okalające tutejsze cmentarze, które całkowicie trzeba odgradzić od przechodzących obok ludzi czy przejeżdżających obok samochodów. Byle nie straszyć, byle nie myśleć o tym, co nas dotyka i w końcu spotka.

My jednak patrzymy na te uświęcone, cmentarne miejsca z perspektywy wiary i doskonale wiemy, że ci wszyscy, których w dniu dzisiejszym wspominamy, za których się też modlimy, są już przecież w ręku Boga. Czyż moglibyśmy im zapewnić coś lepszego tu, na ziemi? Czyż

życie wieczne, jakiego Bóg udziela nie jest celem ostatecznym każdego człowieka? Czyż nie po to się narodziłem i nie po to żyłem tu, w doczesności, aby w końcu odziedziczyć z Chrystusem życie wieczne w domu najlepszego Ojca?

Skoro, bowiem dobry Ojciec woła nas: „Synowie ludzcy wracajcie!” – to dlaczego mielibyśmy się obawiać, dlaczego mielibyśmy odczuwać wciąż uciążliwy i paraliżujący nas lęk przed wiecznością? No chyba, że za bardzo zaangażowani jesteśmy w naszą doczesność... i może dlatego wieczność jest dla nas tak przerażająca i wciąż jeszcze odległa, a spotkanie z Bogiem Stwórcą może stać się raczej spotkaniem z surowym Sędzią, niż z miłującym nas Ojcem? □

w jej szeregach. 30 czerwca 1946 r. po ukończeniu Uniwersytetu św. Józefa w Bejrucie, otrzymał święcenia kapłańskie i został duszpasterzem uchodźców polskich, a szczególnie młodzieży i studentów. Następnie udał się do Rzymu, gdzie na Uniwersytecie Gregoriańskim uzyskał doktorat z prawa, gdzie wypełniał swoją postługę, jako Duszpasterz Polaków na całym świecie, jak również jako Sekretarz Generalny Synodu Biskupów w Rzymie w 1967 r. W czerwcu 1979 r. papież Jan Paweł II wyniósł go do godności kardynalskiej. Nowy Kardynał objął Kongregację Kościołów Wschodnich, pielgrzymując po Indiach, Kanadzie, Francji. Znajdował czas dla „Bejrutczyków”. Ostatni etap życia kardynała Władysława Rubina to czas wielkiego cierpienia. Lata ciężkiej choroby znośił w sposób heroiczny, w duchu hasła jego biskupiej drogi – „Cruce Domini Spes et Victoria” – (Krzyż Pana – Nadzieja i Zwycięstwo). Jego głęboka miłość do Matki Bożej przejawiała się w tym, iż nie rozstawał się z obrazkiem Pani Częstochowskiej. Do Ojczyzny wiecznej powołał go Pan 28 listopada 1990 r. Za życia pragnął, aby jego szczątki doczesne zostały pochowane najbliżej ukochanego Lwowa. Dlatego ciało jego spoczęło w krypcie Prokatedry w Lubaczowie. Dnia 2 czerwca 1991 r. Papież Jan Paweł II, wierząc w Świętych obcowanie, modlił się przy sarkofagu Kard. Władysława Rubina w Lubaczowie.

W Prefacji o Wszystkich Świętych – 1 listopada – śpiewamy: „... Dzisiaj pozwalasz nam czcić Twoje święte miasto, niebieskie Jeruzalem, które jest naszą Matką. W Nim zgromadzeni nasi bracia i siostry wystawiają Ciebie na wieki. Do niego spieszymy pielgrzymując drogą wiary i radując się z chwały wybranych członków Kościoła, których wstawienictwo i przykład nas umacnia... Nie bójmy się świętości. Idźmy drogą, którą szli ci, którzy nas poprzedzili – to nie jest wcale takie trudne. Wystarczy tak żyć i tak postępować, aby podobać się Panu. Trzeba nam pragnąć nieba i zjedno-

czenia z naszym Panem Jezusem, który zapewnia nas – „W domu Ojca mego jest mieszkań wiele”. Chcemy mieć takie pragnienie, które wyraziła Św. Teresa z Avilla:

*Jakąż gorącą cpiywa to życie,
W którym nie mogę i rzec święgo Pana!
Bo chociaż miłość nie parwa o fcie,
Długa tęsknota – to bolesna rana!
O zerw j, Panie, te ciężkie ku jdan y!
Do życia pełni otwórz mi już drogę!
Duch mi j do Ciebie tęsknotą porwany –
I tym umieram, że umrzeć nie mogę!*

*Zdr je o fite życia prawdziwego
Nie mogę poić mi j duszy: pragnionu j
Foki nie u yrwie się z życia ziemskiego!
Więc z głębi duszy tęsknotą trawionu j
Wzywam cię śmierci – O u yrw j mię z ciała!
Tylko przez ciebie szczęście zdol yć moge...
Przyjdź już – jam w tobie pogrążona cała
i tym umieram, że umrzeć nie mogę!*

*O życie mi je, cóż oddam dziś Bogu,
Co się ukrywa w głębi serca mego?
O kiedyż stanę na wieczności progu!
Ey Mu dać życie za tę miłość Jego...
Gdy przez śmierć tylko dosięgnąć Go zdołam
I przez śmierć tylko mam do Niego drogę –
C jakże tęsknię, u yrywam się, wołam: Panie, umieram,
bo umrzeć nie mogę.*

(tłum. – ks. bp Henryk Kossowski)

Austria bliżej Wyszehradu?

W wyborach do austriackiej Rady Narodowej, pierwsze miejsce zajęła chadecka Austriacka Partia Ludowa (OeVP) zdobywając 31,36 procent głosów. Na miejscu drugim znalazła się prawicowo-populistyczna Austriacka Partia Wolności (FPÖ) z 27,35 proc. głosów, a na trzecim w potrzaskach dotąd z chadekami w ramach „wielkiej koalicji” Sojaldemokratyczna Partia Austrii (SPÖ), którą poprzednio 26,75 proc. głosów.

Trwanie starej koalicji wydaje się niemożliwe, więc Austrię, ale nie tylko, czekają duże zmiany polityczne. Na czele OeVP stoi dotychczasowy minister spraw zagranicznych, 31-latek Sebastian Kurz, a przewodniczącym SPÖ jest dotychczasowy kanclerz Christian Kern. W poprzednich wyborach w 2013 roku pierwsze miejsce zajęli socjaldemokraci z 26,8% głosów przed ludowcami (%) i FPÖ (20%). Teraz role się odwróciły i to Kurz będzie kanclerzem i najmłodszym w Europie szefem rządu.

Pozornie podobny do Macrona, czy premiera Kanady Trudeau, Kurz nie jest jednak politykiem post-lewicy. Niemieckojęzyczna agencja katolicka kath.net podkreśla, że Kurz jest głęboko wierzącym i praktykującym katolikiem. Nawet dzień wyborów rozpoczął od niedzielnej Mszy św. w wiedeńskiej dzielnicy Gatterhölzl, gdzie został ochrzczony. Na fotelu kanclerza w Wiedniu po wielu latach zasiądzie

więc praktykujący katolik. W odróżnieniu od swego socjalistycznego kontrkandydata, dotychczasowego kanclerza Kerna, demonstracyjnie odmówił np. udziału w „paradzie równości”.

Ważnym tematem dla Kurza było zawsze zaangażowanie na rzecz prześladowanych chrześcijan. Jest on przekonany, że chrześcijanie są najbardziej prześladowaną grupą na świecie. Dlatego też za jedną z ważnych dziedzin swojej działalności jako minister spraw zagranicznych obrab obronę i pomoc prześladowanym chrześcijanom. Znane jest także jego niechętnie podejście do niekontrolowanej emigracji, która zagraża tożsamości europejskiej.

Nic dziwnego, że węgierski premier Viktor Orban jako jeden z pierwszych gratulował Kurzowi słowami – „Liczę na współpracę opartą na chrześcijańsko-konserwatywnych wartościach”. Z kolei MSZ Węgier Szijjarto powiedział, że spodziewa

się, iż przeciwne imigracji państwa Grupy Wyszehradzkiej – Węgry, Polska, Słowacja i Czechy – będą teraz ściślej współpracować z Austrią. Podkreślił też, że Kurz zawsze mówił w sposób jasny i nigdy nie

Z KRAJU

- „NATO powinno funkcjonować w tzw. podejściu 360 stopni, czyli dostrzegać zagrożenia i wyzwania ze wszystkich kierunków” – podkreślił szef MSZ Waszczykowski po spotkaniu tzw. Dziewiątki Bukaresztańskiej w Warszawie. W jej skład wchodzi: Polska, Rumunia, Bułgaria, Czechy, Słowacja, Węgry, Litwa, Łotwa i Estonia.
- Marszałek Senatu Karczewski składał wizytę na Ukrainie, gdzie m.in. wziął udział w uroczystości nadania imienia prof. Zbigniewa Religi Polskiej Bibliotece Medycznej w Kijowie.
- Minister obrony Macierewicz poinformował, że doszło do kolejnego ataku cybernetycznego ze strony Rosji, i że w Polsce został on odparty. W Polsce tworzone są wojska cybernetyczne, które mają w ciągu kilku lat liczyć przynajmniej 1 tys. żołnierzy zdolnych do walki w cyberprzestrzeni. Na ich utworzenie przeznaczono 2 mld zł.
- Sejm uczcił 200 rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki specjalną uchwałą. „15 października 2017 r. obchodzimy 200. rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki, generała wojsk polskich i amerykańskich, uczestnika wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych oraz przywódcy insurekcji 1794 r., nieustraszonego bojownika o wolność Naszą i Waszą” – głosił jej tekst.
- Dźwięk dzwonu Zygmunta poprzedził Mszę św. w Katedrze Wawelskiej z okazji 200. rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki. W mszy, której przewodniczył metropolita krakowski abp Jędraszewski, uczestniczył Prezydent RP z małżonką.
- Prezydent Duda zwrócił się z wnioskiem do Sejmu o zwołanie Zgromadzenia Narodowego na 5 grudnia – dzień, w którym przypada 150.

rocznica urodzin marszałka Józefa Piłsudskiego.

- Prezydent Duda zapowiedział w wywiadzie dla „Gościa Niedzielnego”, że podpisze ustawę zakazującą aborcji eugenicznej, jeśli znalazłaby się na jego biurku.
- Minister sprawiedliwości Ziobro poinformował, że wartość stuletnich nieruchomości wyłudzonych w ramach przestępczej reprivatyzacji sięga miliarda zł. Ostatnio wrocławski sąd aresztował b. dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie mec. Grzegorza M., b. urzędniczkę MS Marzenę K. oraz biznesmena Janusza P. Wszyscy ustyszeli zarzuty korupcyjne ws. reprivatyzacji m.in. stynnej działki Chmielna 70 przy Pałacu Kultury i Nauki.
- Miasto Warszawa, reprezentowane przez Gronkiewicz-Waltz, złożyło do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego 5 skarg na uzasadnienie decyzji komisji weryfikacyjnej, dotyczące uchylenia reprivatyzacji. Chodzi m.in. o głośne nieruchomości leżące w samym centrum stolicy: Chmielna 70, Sienna 29, Twardą 8 i 10, warte setki milionów złotych.
- Premier Szydło spotkała się z protestującymi lekarzami rezydentami w Centrum „Dialog”, wraz z nią w rozmowach uczestniczył minister zdrowia Radziwiłł. Lekarze z protestu płacowego nie zrezygnowali.
- 4 listopada podczas kongresu Polski Razem zostanie zaprezentowana nowa formacja polityczna – zapowiedział szef partii Gowin. Obóz Zjednoczonej Prawicy poszerza się o nowe środowiska, które podjęły współpracę z Polską Razem, m.in. o Republikanów.
- Prezydent Duda odznaczył w 75. rocznicę

powstania Rady Pomocy Żydom „Żegota” osoby, które podczas okupacji ratowały Żydów. Prezydent poinformował, że skieruje do Sejmu projekt ustawy o ustanowieniu 17 marca Narodowym Dniem Pamięci Polaków Ratujących Żydów.

- Średnie uposażenie żołnierza zawodowego wyniosło w 2017 r. ponad 4,8 tys. zł brutto; średnia płaca cywilnego pracownika wojska 3,7 tys. zł.
- Kwota zaległości alimentacyjnych Polaków zmniejszyła się ze 180 mln zł na wiosnę do 106 mln zł. Jest to efekt zaostrzenia przepisów dotyczących uchylania się od obowiązku alimentacyjnego. A jak tam długi b. szefa KOD Kijowskiego?
- Struktury SLD w Krakowie zostały rozwiązane. Prawdziwy koniec postkomuny?
- Wg sondażu CBOS z października: 47% Polaków chciałoby głosować na PiS, 16% na PO, 8% na Kukiz'15, a 6% – Nowoczesna. Wg IBRIS na PiS głos oddałoby 38,1% wyborców, a na PO 19,8%. Do Sejmu dostałoby się jeszcze – Nowoczesna (8,7%), Kukiz'15 (8,2%), partia Razem (5,2%) i SLD (5%).
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy obniżył prognozę deficytu sektora finansów publicznych Polski w 2017 r. do 2,7 proc. z 2,9 proc. PKB.
- Polska rezygnuje z 9,2 mld\$ w ramach otwartej linii kredytowej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym. Zdaniem wicepremiera Morawieckiego nasza gospodarka jest w tak dobrej sytuacji, że owych pieniędzy nie potrzebuje.
- Gospodarka morską należy do priorytetów rządu – zapewnił w Gdyni minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej Grabarczyk i poinformował, że w 2018 r. rozpocznie się budowa przekopu przez Mierzę Wiślaną w Nowym Świecie. □

był niewolnikiem politycznej poprawności i hipokryzji. Dodaje, że potrzeba więcej polityków, którzy jasno i prosto mówią o najpoważniejszych problemach dotyczących Europejczyków.

Znacznie mniej entuzjastyczny był szef Komisji Europejskiej Jean-Claude Juncker, który w liście do lidera zwycięskiej partii Sebastiana Kurza wyraził nadzieję, że stworzy on... „stabilny i proeuropejski rząd”.

Pośrednio wybory w Austrii mogą też poprawić sytuację Polski w UE. Media zauważają, że austriacki rząd chadeckiej OeVP i nacjonalistycznej FPÖ może dotrzeć do Polski i Węgier, tworząc „twardy prawicowy blok” państw w Europie Środkowej. W Wiedniu powtórka z Macrona się nie zdarzyła, chociaż można znaleźć podobne elementy, jak choćby młodość kandydata, które też decydowały o sukcesie. Coś się w końcu w tej Unii zmienia, a atrakcyjne opakowywanie polityka, nie zawsze musi być atutem wykorzystywanym tylko przez lewicę. Austria bliżej państw grupy wyszehradzkiej to szansa na zwiększenie równowagi politycznej z Europie, która od kilku lat nazbyt wychylała się w lewo. Może także szansa na powrót do chadeckich ideałów, które partie tej orientacji gdzieś zagubiły... □

Jan Kciuk

Wojna hybrydowa?

Kiedy mówimy różnymi językami

Sytuacja we Francji może przypominać rodzaje wojny hybrydowej, gdzie właściwie bez walki, ale np. z wykorzystaniem tzw. „użytecznych idiotów” islam dokonuje podbiju kolejnych: fer z życia publicznego i osiedli.

Tzw. islamosfera, czyli krąg osób wierzących, że islam pomoże im np. w budowaniu wielokulturowego społeczeństwa, obejmuje wielu polityków lewicy, filozofów, dziennikarzy, stowarzyszenia i ruchy obywatelskie. Te kalkulacje coraz bardziej okazują się błędne, a w elitach nie widać właściwie żadnego ducha sprzeciwu, zaś ci którzy podnoszą takie postulaty, klasyfikowani są najczęściej jako... prawicowi ekstremiści. Podobnie jak obrońcy życia, czy przeciwnicy wynaturzeń rodziny, którzy

określeni są jako „fachos”, gdy równoległa trwa proces podcinania korzeni własnej, francuskiej tożsamości. Długoterminowe skutki łatwo przewidzieć.

Francuski wymiar sprawiedliwości wydał niedawno dość dziwne werdykty, np. w sprawie bożonarodzeniowych szopek – jak pamiętamy. Okazuje się, że w Wandei takie szopki można jeszcze w miejscach publicznych stawiać, ale już w regionie Owernia-Rodan-Alpy Żłóbki będą zakazane.

ciąg dalszy na str. 15

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- W wyborach w Austrii pierwsze miejsce zajęła chadecka Austriacka Partia Ludowa zdobywając 31,36% głosów. Na drugim miejscu znalazła się prawicowo-populistyczna Austriacka Partia Wolności (27,35%), a na trzecim Socjaldemokratyczna Partia Austrii (26,7% głosujących).
- Premier Węgier Orbán ocenił, że polityka migracyjna UE zagraża wartościom europejskim i zmieni chrześcijański charakter Europy. Mówił o tym na konferencji poświęconej prześladowaniu chrześcijan.
- Królestwo Hiszpanii może przekształcić się w federację. To cena za powstrzymanie niepodległości Katalonii. Szef rządu Katalonii Puigdemont występując przed deputowanymi nie ogłosił niepodległości regionu i wezwał do negocjacji.
- Szczyt „konsumencki” na Słowacji. Biorąc udział w szczycie Grupy Wyszehradzkiej w Bratysławie, polska premier Szydło stwierdziła, że świadome dyskryminowanie konsumentów ze względu na kraj ich pochodzenia jest zjawiskiem niedopuszczalnym. Chodzi o odmienną, jakość produktów przeznaczanych na rynki Zachodu i Europy środkowo-wschodniej. W szczycie zorganizowanym z inicjatywą Słowacji i Czech brali udział przedstawiciele KE oraz ministrowie rolnictwa i gospodarki państw członkowskich Wspólnoty.
- Niemcy, Francja i Dania zwróciły się do KE o zgodę na przedłużenie kontroli na granicach strefy Schengen.
- Brexit zajmie więcej czasu, niż początkowo sądziliśmy – powiedział szef KE Juncker i dodał – „Będą musieli zapłacić”.
- Zgromadzenie Parlamentarne RE przyjęło rezolucję ws. praworządności w niektórych krajach Europy,

w tym Polsce. Wezwało w niej do podjęcia działań w kierunku przywrócenia rządów prawa. Za przyjęciem rezolucji głosowało 42 członków Zgromadzenia, przeciwko było 9. Rezolucję poparli parlamentarzyści PO i Nowoczesnej, przeciwko byli postawie PiS i Kukiz'15. Autorem wniosku i sprawozdawcą rezolucji był niemiecki poseł Fabritius, szef... organizacji niemieckich ziomków.

- Sugestia szefa MSW Niemiec de Maiziere'a, by zastanowić się nad ewentualnym wprowadzeniem świąt muzulmańskich w tych częściach Niemiec, gdzie mieszka wielu muzulmanów, spotkała się ze zdecydowanym sprzeciwem polityków tego kraju.
- MSZ Waszczykowski ocenił, że rezolucja Zgromadzenia Parlamentarnego RE ws. praworządności w niektórych krajach Europy, w tym Polsce, to „nieuprawniona ingerencja instytucji zewnętrznych”.
- MSZ Włoch Alfano powiedział, że jego kraj „zapłacił słony rachunek za obronę suwerenności Ukrainy stosując europejskie sankcje” nałożone na Rosję po aneksji Krymu i wybuchu konfliktu zbrojnego w Donbasie w 2014 r. Wszystko da się przeliczyć na pieniądze?
- Francja jest jednym z ostatnich państw Unii, które nie zdążyło obniżyć deficytu budżetowego poniżej 3 proc. PKB, jak tego domaga się UE. Reformy Macrona są coraz mocniej kontestowane. Za to prezydent Francji „błysnął” w wywiadzie dla niemieckiego tygodnika „Der Spiegel” tezą, że Polacy coraz bardziej oddalają się od Europy.
- Departament Stanu USA oświadczył, że Stany Zjednoczone występują z UNESCO, czyli Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury. Decyzja USA, które finansowały 22%

budżetu organizacji, wejdzie w życie 31 grudnia.

- Irackie siły rządowe rozpoczęły operację w północnej prowincji Kirkuk, do której prawo rości sobie autonomiczny Kurdystan. Iracka armia ogłosiła, że wraz ze sprzymierzonymi z nią milicjami odebrała siłom kurdyjskim kontrolę nad kilkoma celami na południe od miasta, w tym nad bazą wojskową K1, stacją państwowego koncernu gazowego, rafinerią ropy i elektrownią.
- Rywalizujące ze sobą ugrupowania palestyńskie, Hamas i Fatah, podpisały w Kairze porozumienie w sprawie pojednania, które ma skończyć dekadę konfliktów. Obie strony dały sobie dwa miesiące na rozwiązanie spornych kwestii.
- 276 osób zginęło, a ponad 200 zostało rannych w wybuchach 2 samochodów pułapek w stolicy Somalii, Mogadiszu.
- Kilkanaście tysięcy osób uczestniczyło w marszu chwały Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA), który przeszedł ulicami Kijowa. UPA walczyła podczas II wojny światowej zarówno przeciw Niemcom, jak i ZSRR. Od wiosny 1943 r. prowadziła także działania zbrojne przeciwko ludności polskiej Wołynia, Polesia i Galicji Wschodniej, zmiernąca do jej całkowitego usunięcia z tych terenów. Oblicza się, że w wyniku działań UPA zginęło około 100 tys. Polaków.
- Białoruś poinformowała, że pierwszy reaktor jej nowej elektrowni atomowej ruszy w grudniu 2019 r.
- Litwa. Oficjalnie tamtejsza Akcja Wyborcza Polaków pozostaje w opozycji, ale jej radna będzie odpowiadała za szkolnictwo i energetykę w stolicy Litwy. Edyta Tamošūnaite z AWPnL została pierwszą kobietą na stanowisku zastępcy mera Wilna. □

Chrześcijańskie last minute *ciąg dalszy ze str. 3*

Odejście do wieczności czy tylko złożenie ciała do ziemi? Konieczność zajęcia stanowiska wobec śmierci jest jak imperatyw kategoryczny, którego nie da się zagłuszyć i zignorować. – Są rzeczy, które widzisz tylko, widząc chorobę i śmierć bliskiego; rzeczy, których nigdy nie zrozumiesz, nie dotykając jakiegś przestrzeni bólu – potwierdza dr Jacek Kurek, współautor pracy „Utrata. Wobec braku i ubywania”.

Stąd też sposób, w jaki żegnamy zmarłych, jest w dużym stopniu wynikiem odpowiedzi, jakiej każdy sobie udziela na pytanie o tajemnicę śmierci. Albo odwrotnie: czasami to sam charakter pogrzebu, przebiegający w sposób przez nas niezaplanowany, przynosi odpowiedź. Dlatego nie jest obojętne, kto, gdzie i w jaki sposób poprowadzi uroczystości pogrzebowe. Nie są obojętne zwyczaje związane z czasem przygotowania do pochówku.

Sting na pogrzebie

Z jednej strony mamy bogatą tradycję czuwania i uroczystego pożegnania, omadlania zmarłego, z drugiej pogłębiającą się tendencję do jak najbardziej świeckiego przebiegu ceremonii. Z jednej strony „pogrzebowiny”, które angażują sąsiadów i pół miejscowości, z drugiej mocno prywatna i cicha ceremonia. Czasami decydują tzw. względy praktyczne – np. w dużych miastach zapewne trudniej zorganizować ostatnią drogę w taki sam sposób, jak w małych społecznościach wiejskich. Z drugiej strony bogate w symbolikę zwyczaje też wymagają pogłębienia i oczyszczenia z tego, co może przystaniać istotę i prawdę o śmierci człowieka. „Pogański” może być nie tylko pogrzeb, który nie ma żadnego odniesienia do Boga. Również tam, gdzie zabobon, choć jest częścią folkloru pogrzebowego, dominuje nad wiarą, potrzebna jest odpowiednia formacja. Ksiądz prof. Michał Heller opowiadał kiedyś o jednym z wychowawców ze swojego seminarium, który był umierający. Ksiądz, który czuwał przy jego łóżku, zapytał go, czy ma jakieś życzenia odnośnie swojego pogrzebu. „Padła odpowiedź, że pogrzeb ma być chrześcijański. Było to przecież oczywiste, ale jednak dopytano umierającego o głębszy sens jego życzenia. Okazało się, że słowo »chrześcijański« znaczyło dla niego tyle, że pogrzeb ma być... radosny. Bardzo mi to utkwiło w głowie”.

Myliłby się jednak ten, kto „radosny pogrzeb” utożsamiałby z modą puszczania ulubionych kawałków zmarłego: od Presleya po innego Stinga. Pogrzeb chrześcijański ze swoją liturgią i ceremonią na cmentarzu ma ambicję nie tylko godnie pochować zmarłego, nie tylko zapewnić mu modlitwę, ale również zostawić żyjących z nadzieją i odpowiedziami na najważniejsze pytania, które przychodzą ze śmiercią bliskich. Tego nie zapewni nawet najlepszy kawałek Stinga, czy Grechuty.

Wstydlivy temat

Jeśli w niektórych częściach świata, bywa, że i w Polsce, spotykamy się z kryzysem obrzędowości pogrzebowej, to (pomijając sytuacje wyjątkowe, kiedy z powodu okoliczności śmierci ceremonie ograniczone są do minimum) wynika on trochę z kryzysu śmierci, zaniku kultury umierania. To paradoks, bo jednocześnie żyjemy w czasach, w których śmierć jest wszechobecna, a zarazem najmniej oswojona w porównaniu do wszystkich poprzednich epok. Śmierć występuje albo jako rozrywka w kulturze masowej, albo jako „wolny wybór” człowieka, który chce decydować o końcu życia. Mamy albo epatowanie wirtualną grozą śmierci, albo epatowanie „prawem” do umierania. W takim układzie nie ma miejsca na śmierć, która przychodzi w sposób naturalny, niezaplanowany. Tym samym nie rozwija się kultura przeżywania śmierci kogoś bliskiego. Trafnie ujął to dr David Begum, profesor religioznawstwa: „O umieraniu kiedyś mówiło się w naszym społeczeństwie otwarcie, zaś mówienie o seksie uważano za nieprzyzwoite. Obecnie o seksie mówi się otwarcie, zaś śmierć uważa się za temat nieprzyzwoity. W konsekwencji osoba umierająca, chcąc porozmawiać o swej śmierci i jej wpływie na sytuację rodzinną, z trudem znajduje osobę, która chce jej wysłuchać”.

Z tego powodu śmierć realna i bliska, a nie wirtualna i odległa,

jest wstrząsem, na który kultura, a z nią my sami się nie przygotowujemy. Nie bez znaczenia jest też to, że o ile dawniej umierano najczęściej w domu, wśród bliskich, tak dzisiaj powszechniejsza jest śmierć w szpitalu czy hospicjum. Odchodzenie wśród bliskich sprawiało, że śmierć budziła chyba mniejszy lęk, a i osoba umierająca była lepiej przygotowana do odejścia. To także miało wpływ na sposób celebracji pogrzebowych. Włoski antropolog i historyk religii di Nola w książce „Tryumf śmierci. Antropologia żałoby” pisał: „Nie ulega wątpliwości, że głębokie zmiany w stosunkach społecznych, które stały się udziałem społeczeństwa industrialnego, szczególnie w wyniku urbanizacji, doprowadziły do zerwania więzi między jednostką a grupą społeczną. W rezultacie opłakiwanie zmarłych, zwłaszcza w miastach, nie znajduje solidarnego wsparcia ze strony innych, przeżywane w bolesnej samotności, nie znajduje ukojenia, co prowadzi w wielu wypadkach do groźnych neuroz”. W takim ujęciu obrzędowość pogrzebowa nie jest bynajmniej przejawem kultu śmierci ani rozdrapywaniem rany po stracie bliskiego, ale przeciwnie – poza godnym pożegnaniem zmarłego pełni również rolę terapeutyczną dla tych, którzy zostają po tej stronie życia.

Puste noce

Dziś wiele naturalnych dawniej zachowań towarzyszących pogrzebowi zostało wypartych przez tzw. ducha czasu. Ks. Andrzej Zwoliński w książce „Ars moriendi” zauważa, że współcześnie „zarówno wiele czynności przy zmarłych, jak i sam pochówek zostały silnie zinstytucjonalizowane, podlegają ofertom różnego rodzaju wymagań biurokratycznych, np. nakaz przygotowania ciała do pochówku przez specjalistyczne firmy, zakaz przechowywania zwłok w domach czy przejmowanie asystowania przy zmarłych przez osoby do tego przygotowane”.

Niezwykłych opisów obrzędowości pogrzebowej dostarcza m.in. lektura „Zwyczajów pogrzebowych ludu polskiego” Adama Fischera. Część występujących tam relacji można czasami, choć niezwykle rzadko, odnaleźć w praktykach żałobnych na Lubelszczyźnie. Ciekawego przeglądu tych zwyczajów dokonał parę lat temu lubelski Ośrodek „Brama Grodzka-Teatr NN”, powołując się m.in. na dzieło Fischera oraz własny materiał etnograficzny. Autorzy przeglądu piszą: „Istniało kilka sposobów powiadamiania sąsiadów o którymś zgonie. U sottysa lub księdza znajdował się specjalny, metalowy krzyż będący własnością ogółu mieszkańców. Najbliżsi zawiadamiali sottysa lub księdza o śmierci ich domownika, on zaś biorąc krzyż, zanosił tę wieść do pierwszej wsi chaty. Mieszkaniec tego domu niósł krzyż dalej, aż do ostatniego gospodarstwa. Zamiast krzyża sąsiedzi mogli wraz z wiadomością o śmierci przekazywać sobie różaniec...”. Czymś naturalnym było czuwanie przy zmarłym w domach. Okres ten nazywano „pustymi nocami”. Czestaw Maj z Motycza wspomina: „Wtedy to zmarły leżał w domu. To było do chwili wyprowadzenia, ludzie schodzili się i wieczorami modlili się, różaniec odmawiali, śpiewali pieśni. Przyszedł pogrzeb, to wynieśli umarłego... Zawieźli do kościoła...”.

Czuwanie w domach prowadziły często osoby znające obrzędy pogrzebowe, które znały modlitwy i posiadały specjalne śpiewniki... Trzeciego dnia, zanim wyniesiono trumnę przed dom, wszyscy obecni musieli się ze zmarłym pożegnać. (...) na znak pożegnania, ale przede wszystkim na znak pojednania i przebaczenia zmarłemu wszelkich win. (...)

To nie jest koniec

(...) W docenianiu tradycyjnych, ludowych form, które w wielu miejscach zanikają coraz bardziej, warto równoległe prowadzić pogłębiającą formację, która pozwoli przeżyć rzeczywistość chrześcijański pogrzeb. Pomaga w tym m.in. obecność pieśni wielkanocnych albo przynajmniej niosących w treści nadzieję na zmartwychwstanie, nie zaś tylko opłakiwanie zmarłego. Tak jak trzeba „przywrócić śmierć do życia”, oswajając się z nią, tak samo śmierci trzeba nadać właściwą perspektywę: nie do niej należy ostatnie zdanie. □

Jacek Dziedzina (*Głos Niedzielny*)

Umarłych pogrzebać

Maciej Kalbarczyk

Rządzący pracują w Polsce nad projektem ustawy o... pochówkach. Nowe prawo jest potrzebne, ale jako katolicy nie możemy zgodzić się na propozycję legalizacji tzw. ogrodów pamięci.

Kiedy w maju 1962 r. w Izraelu wykonano wyrok śmierci na Adolfie Eichmannie, jego prochy rozsypano na morzu, poza wodami terytorialnymi państwa. W ten symboliczny sposób Żydzi postanowili ukarać nazistowskiego zbrodniarza, wymazać z pamięci człowieka odpowiedzialnego za śmierć milionów ludzkich istnień.

Zemsty nie można pochwalać, ale trudno jej w tym przypadku nie rozumieć. Zarówno dla wyznawców judaizmu, jak i dla chrześcijan rozsypanie prochów ludzkich nad ziemią lub nad wodą jest podeptaniem godności zmarłego. Ortodoksyjni Żydzi już samą kremację uznają za praktykę pogańską.

Zupełnie inaczej na te problemy patrzają jednak krewni osób niewierzących, które jeszcze przed śmiercią wyraziły wolę spalania swoich zwłok i rozsypania prochów. W filmie „Łąka pamięci” opowiadają, że ich bliscy woleli zespolić się z naturą, zamiast zostawić rodzinie ciężar w postaci przypominającego o śmierci nagrobka.

W Polsce coraz większą popularnością cieszy się kremacja zwłok. Świadczy o tym rosnąca z roku na rok liczba ośrodków kremacyjnych: istnieją już 52 takie placówki, a 8 jest w budowie. Z lektury dokumentu Kongregacji Nauki Wiary „Ad resurgendum cum Christo” wynika, że Kościół dopuszcza kremację, jeśli tylko wybór tej formy pochówku nie jest podyktowany odrzuceniem chrześcijańskich dogmatów.

Duchowni twardo sprzeciwiają się jednak rozsypaniu prochów. – W przypadku kremacji pogrzeb katolicki powinien polegać na złożeniu ich do grobu lub do kolumbarium. Kościół nie zgadza się na ich rozsypanie w ogrodach pamięci i w takich miejscach jak morza czy rzeki – tłumaczy teolog ks. Piotr Kieniewicz. Pomimo sprzeciwu Kościoła i braku jednoznacznych przepisów, umożliwiających funkcjonowanie wspomnianych ogrodów, takie miejsca zaczęły w Polsce powstawać. Jak do tego doszło?

Luka w prawie

Zdjęcia do wspomnianej „Łąki pamięci” nakręcono na warszawskim cmentarzu komunalnym w Antoninowie. Wydzielono tam miejsce, w którym na życzenie zmarłych rozsypanych ich prochy. Przez kilka lat dostępności tej nietypowej usługi znalazły się tam spopielaone zwłoki ok. 100 osób. – To może promil wszystkich pogrzebów, które odbywają się w

naszym kraju co roku. Polacy są tradycjonalistami, takie pomysły pojawiają się bardzo rzadko – mówi Krzysztof Wolicki, prezes zarządu Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego.

Łąka pamięci w Antoninowie funkcjonowała do 2007 r. Pozwalała na to uchwalona w 1959 r. ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych, która nie precyzowała, co należy zrobić z prochami. Kiedy ogrody pamięci zdobyły popularność na Zachodzie, podobne miejsca zaczęły powstawać także w Polsce. Prasa donosiła o funkcjonowaniu co najmniej 9 nekropolii, na których wybudowano takie obiekty. W większości nie pełniły jednak swojej funkcji, chociaż obecnie trudno to ustalić.

Budowlę przypominającą ogród pamięci wzniesiono m.in. na stołecznym Cmentarzu Komunalnym Północnym. Zdjęcie wydzielonej przestrzeni zielonej można znaleźć na Wikipedii pod hasłem „ogród pamięci”. – To zespół kolumbariów. Ogródzony trawnik pośrodku tego zespołu jest miejscem, którego użycie w przyszłości, po dopuszczeniu przez ustawodawcę takiej formy pochówku, może być rozważone do rozsypania prochów osób zmarłych – wyjaśnia Anna Obuchowicz, rzecznik Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Warszawie.

Dalszy rozwój ogrodów pamięci został wstrzymany przez obecny rząd. W 2007 r. ta kwestia została uregulowana w drodze rozporządzenia. Zapisano w nim, że pochówek w takich miejscach jest „niezgodny z naszą tradycją”. Według obowiązujących przepisów taka forma pogrzebu jest zakazana, grozi za nią grzywna lub areszt do 30 dni.

Trudno zrozumieć, dlaczego rządzące obecnie Prawo i Sprawiedliwość pracuje nad rozwiązaniem, któremu kilka lat temu samo było przeciwne. – Rzeczywiście przewidzieliśmy w projekcie tzw. łąki pamięci. Mamy informacje, że przy niektórych cmentarzach takie miejsca nieformalnie funkcjonują. Autorytet prawa w tym zakresie rozmył się – mówi Jan Bondar, rzecznik Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

Co prawda Ministerstwo Zdrowia opublikowało ostatnio komunikat, w którym zapewnia, że nie zgodzi się na ogrody pamięci i rozsypanie prochów nad morzem, ale rzecz w tym, że wspólnie z GIS brało udział w tworzeniu nowej ustawy. Urzędnicy musieli wiedzieć o planowanych zmianach. Dlaczego zareagowali dopiero po tym, jak informacja przedostała się do mediów?

Pożegnanie z Gomułą

– Debata publiczna jest wykrzywiona, pomija istotę sprawy – mówi Jan Bondar. I wyjaśnia, że głównym celem uchwalenia nowej ustawy jest uregulowanie dużo ważniejszych kwestii niż ogrody pamięci. Chodzi m.in. o funkcjonowanie krematoriów, kostnic i domów pogrzebowych oraz transport zwłok i prochów z zagranicy. Wiele tych spraw przez kilkadziesiąt lat pozostawało nieuporządkowanych.

Prezes zarządu PSP zwraca uwagę, że w obowiązującej od kilkadziesiąt lat ustawie nie określono m.in. konkretnych wymagań, które powinien spełniać zakład pogrzebowy. – Do otwarcia budki z hot dogami potrzeba kilku zezwoleń, a żeby otworzyć zakład, w którym zagrożenie biologiczne jest dużo większe, wystarczy dowód osobisty i trochę pieniędzy. To jest chore – narzeka Krzysztof Wolicki.

Jeszcze większe kontrowersje powinien budzić brak jakichkolwiek regulacji w funkcjonowaniu krematoriów. Okazuje się, że pracownicy takich placówek, spopielaając zwłoki, kierują się jedynie instrukcją obsługi pieca, którą otrzymali od producenta. Nie ma nawet przepisu zabraniającego palenia kilku osób naraz. Nasz rozmówca dodaje, że jeśli do czegoś takiego by doszło, to prawo tego nie zabrania, chociaż z moralnego punktu widzenia to rzecz naganna. Krzysztof Wolicki przyznaje, że po kremacji nikt nie jest w stanie sprawdzić, do kogo rzeczywiście należą prochy znajdujące się w urnie. Kod DNA został już bowiem zniszczony. – Wierzymy krematoriom na słowo – kwituje.

Próby napisania nowej ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych podejmowano co najmniej od końca lat 90. Rząd SLD chciał zalegalizować trzymanie urn z prochami w domu, a koalicja PO-PSL pracowała nad wprowadzeniem do ustawodawstwa wspomnianych łąg pamięci. *ciąg dalszy na str. 10*

KRZYŻÓWKA... LISTOPADOWA

PROPONUJE: MDZ

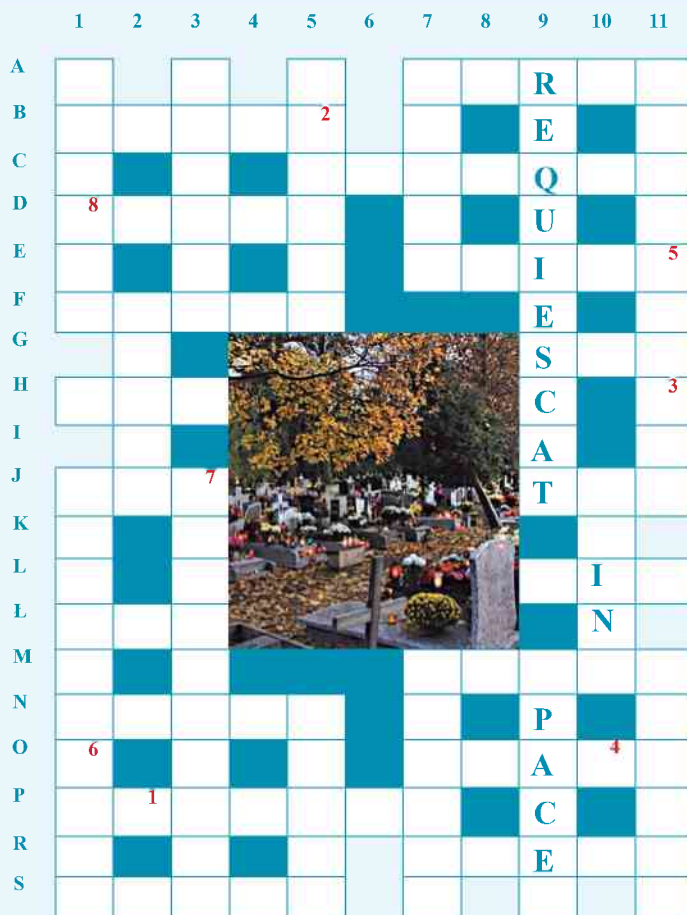
Poziomo: A-7. Obchodziła imieniny 25 marca. B-1. Obchodziła imieniny 22 maja. C-5. Francuski odpowiednik polskiego imienia Monika - obchodziła imieniny 27 sierpnia. D-1. Obchodziła imieniny 19 maja. E-7. Roślina zbożowa o kwiatostanie w kształcie wiechy z kłosami otulonymi plewami. F-1. Wiejski dom. G-9. Potomek. H-1. Artretyzm, zapalenie stawów. J-1. Pospolity kwiat polny i ogrodowy roślina o tej samej nazwie. J-9. Zwierzę z rodziny krętorogich, z wyglądu podobne do kozy, żyje w wysokich górach Azji. L-9. Ryba z rodziny karpio-watych. Ł-1. Część seta w tenisie. M-7. Wiano panny młodej. N-1. Obchodziła imieniny /zdrobiałe/ 12 listopada. O-7. Niemiecki odpowiednik polskiego imienia Mikołaj - obchodził imieniny 6 grudnia. P-1. Uchodźca, któremu jakieś państwo udzieliło azylu. R-7. Szkolny stopień. S-1. Obchodziła imieniny 5 lutego.

Pionowo: 1-A. Rodzic. 1-J. Obchodziła imieniny 17 października. 2-F. Obchodziła imieniny 26 lipca. 3-A. Obchodziła imieniny 11 października. 3-J. Obchodziła imieniny 21 października. 5-A. Obchodziła imieniny 3 czerwca. 5-N. Obrzędowa uczta pierwszych chrześcijan. 7-A. Niedobór w kasie. 7-M. Rzeka w starożytnej Lidii /dzisiejsza Turcja/ wiążąca się z legendą o królu Midasie. 9-M. Przechadzka. 10-J. Obchodzi imieniny 16 czerwca. 11-A. Obchodził imieniny 12 grudnia. 11-M. Obchodził imieniny 2 sierpnia. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 8 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 29/2017: „Świat bez wojen”.

Poziomo: ściana, bogactwo, liana, partia, rzecznik, stawka, Patryk, Chaplin, arkusz, atlas, kalka, „Mazepa”, krzywda, prorok, Neapol, wodorost, altana, nandu, odaliska, zwłoka. **Pionowo:** Kowno, charakter, zadra, aktorka, skwarki, Alaska, romans, jama, Etna, wnuczka, bark, pani, zaczepek, aplauz, archaik, apostoł, tunel, iskrownik, orkan. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Po meczach kadry, pora na ekstraklasę. Hitem było starcie Jagiellonii Białystok z Lechem Poznań. Kolejorz prowadził niemal przez cały mecz, a stracił wygraną w końcówce i zremisował 1:1. Pozostałe wyniki 12 kolejki: Korona Kielce - Wisła Płock 2:0, Piast Gliwice - Sandecja Nowy Sącz 2:2, Bruk-Bet Termalica Nieciecza - Arka Gdynia 1:1, Wisła Kraków - Śląsk Wrocław 2:0, Zagłębie Lubin - Górnik Zabrze 3:2, Legia - Lechia Gdańsk 1:0, Cracovia - Pogoń 3:0. Górnik Zabrze stracił pozycję lidera na rzecz Lecha, który ma 22 pkt., podobnie jak Górnik i trzecie Zagłębie. 2 pkt. tracą do nich Jagiellonia oraz Wisła Kraków.

☺ Piłkarska reprezentacja Polski U19 przegrała w Zabrzu z Niemcami 0:2 w ostatnim meczu turnieju eliminacyjnego do mistrzostw Europy. Obie drużyny już wcześniej zapewniły sobie awans do kolejnej rundy.

☺ Reprezentacja Polski utrzymała 6 miejsce w rankingu Międzynarodowej Federacji Piłki Nożnej. W czotówce bez zmian - liderami pozostali mistrzowie świata Niemcy, a za nimi plasują się Brazylijczycy i mistrzowie Europy Portugalczycy.

☺ Prezes PZPN Boniek potwierdził, że umowa z selekjonerem Nawatką została przedłużona do mistrzostw świata 2018.

☺ Piłkarki ręczne Vistalu Gdynia przegrały z rumuńskim CSM Bukareszt 23:34 w meczu drugiej kolejki grupy A Ligi Mistrzyń. To druga porażka Polek w LM, które wcześniej uległy duńskiemu Nykoebing Falster Handboldklub 21:27.

☺ W LM piłkarzy ręcznych PGE VIVE Kielce zremisowało w piątej kolejce z liderem grupy węgierskim Telekom Veszprem 32:32.

☺ Puchar Europy FIBA świetnie rozpo-

czął się dla polskich zespołów. Zdecydowane zwycięstwa odniosły koszykarki Energi Toruń i Artego Bydgoszcz. Pierwsze pokonany ACS Sepsi 84:69, a drugie wygrały w Moskwie z MBA 87:70. W polskim starciu Słęza Wrocław okazała się lepsza od Basketu go Gdynia, wygrywając 72:61.

☺ Kubot i Brazylijczyk Melo doszli do finału gry podwójnej turnieju ATP Masters 1000 w Szanghaju. Polsko-brazylijska para przegrała tam z Kontinenem z Finlandii oraz Australijczykiem Peersem 4:6, 2:6.

☺ Linette pokonała Ukrainkę Bondarenko 3:6, 6:3, 7:5 w pierwszej rundzie turnieju WTA w chińskim Tienlinie. Kolejną rywalką polskiej tenisistki była jednak słynna Szarapowa i przyszła porażka 5:7, 3:6.

☺ Agnieszka Radwańska spadła o jedną pozycję i w rankingu WTA Tour zajmuje 19. miejsce. □

Umarłych pogrzebać

Nowelizację z różnych przyczyn jednak nie weszły w życie. - Ta ustawa od dawna jest bardzo potrzebna. Szkoda, że rozpoczęcie prac nad przepisami w przypadku każdego rządu nigdy nie jest poprzedzone konsultacjami z branżą funeralną - mówi Wolicki.

Projekt umiarkowanie konserwatywny

Zespół złożony z przedstawicieli m.in. GIS, MON, MSZ i MZ przygotowuje nowe przepisy już od półtora roku. Owocem prac jest licząca ponad 50 stron ustawa, która trafiła do konsultacji wewnętrznych w

ciąg dalszy ze str. 9

MZ. Wkrótce zapoznają się z nią wszystkie resorty, a później zostanie przedstawiona opinii publicznej. Jan Bondar podkreśla, że to projekt umiarkowanie konserwatywny. Rzeczywiście można w nim znaleźć przepisy, z których jako wierzący możemy się cieszyć. Nie brakuje też jednak takich, które powinny ulec zmianie w wyniku zapowiadanych konsultacji społecznych. GIS obiecuje, że zostanie do nich zaproszony także Kościół katolicki.

W projekcie ustawy poza technicznym uregulowaniem kwestii, na które zwrócił uwagę Krzysztof Wolicki, znalazł się m.in. zapis o obowiązkowym chowaniu przez gminę dzieci martwo urodzonych w

Wspomnijmy polskich Duszpasterzy, którzy pracując wśród Emigracji, służyli Bogu i Ojczyźnie

W całym postępowaniu stańcie się u y również świętymi na wzór Świętego, który was powołał, gdyż jest na napisane: Świętymi bądźcie, bo Ja jestem święty. (1 P 1, 15-16).

2006

† ks. prałat Tadeusz Derendal
– zmarł w Lourdes

† ks. Andrzej Kurek
– zmarł w Polsce

† ks. Alfons Skomrowski SChr
– zmarł w Polsce

† o. Wiktor Mendrela OMI
– zmarł w Vaudricourt

† br. Paweł Woryna OMI
– zmarł w Vaudricourt

† br. Stefan Szymański OMI
– zmarł w Vaudricourt

2007

† ks. Paweł Adamski OMI
– zmarł w Vaudricourt

2008

† ks. Leszek Malewicz OMI
– zmarł w Paryżu

2009

† ks. kanonik Stanisław Jemiolo
– zmarł w Polsce

2010

† ks. Roman Podhorodecki
– zmarł w Polsce

† ks. Jan Socha CM – zmarł w Polsce

† ks. Jan Bojda SChr.
– zmarł w La Ferté sous Jouarre

2011

† ks. Jerzy Wizner OMI
– zmarł w Calonne Ricouart

2012

† ks. inf. Witold Kiedrowski
– zmarł w Paryżu

† ks. prał. Stanisław Łacny
– zmarł w Paryżu

† ks. Jacek Styła CM
– zmarł w Wittenheim

2013

† ks. Stanisław Wódz OMI
– zmarł w Vaudricourt

† ks. Mieczysław Kuchciński OMI
– zmarł w Vaudricourt

† ks. dr Tadeusz Śmiech
– zmarł w Lyonie

† ks. Alfons Rzeźniczek OMI
– zmarł w Vaudricourt

† ks. Stanisław Adamski OMI
– zmarł w Vaudricourt

2014

† ks. prał. Antoni Biel
– zmarł w La Ferté sous Jouarre

foto: J. Kamińska

† ks. Stanisław Grzybek OMI
– zmarł we Włoszczowej

2015

† ks. Marian Kurnyta – zmarł w Polsce

† ks. Józef Osiński
– zmarł w Noyelles sous Lens

† o. Piotr Pużyński OMI
– zmarł w Vaudricourt

† o. Leon Brzezina – zmarł w Stella Plage

2016

† ks. Lestaw Fara SChr. – zmarł w Wingles

† ks. Stanisław Zyglewicz SAC
– zmarł w Polsce

Dobry Jezu a nasz Panie, daj im wieczne spoczywanie!

1 listopada na Montmorency

Życie Twoich wiernych, o Panie, zmienia się, ale się nie kończy. I gdy rozpadnie się dom doczesnej pielgrzymki, znajdą przygotowane w niebie wieczne mieszkanie – (z liturgii żałobnej).

Kierowani wiarą i zachęteni nawoływaniem Kościoła do modlitwy za zmarłych, zapraszamy do wspólnej modlitwy w dniu 1 listopada br. na cmentarzu w Montmo-

rency, nazywanym Panteonem Polskiej Emigracji. Msza św. w intencji naszych zmarłych Rodaków, pod przewodnictwem Rektora PMK ks. Bogustawa Brzysia, będzie

celebrowana o godz. 14.30. Dla chętnych jest organizowany przejazd spod kościoła polskiego Wniebowzięcia NMP na ulicy Saint-Honoré (Concorde). Wyjazd o godz. 13.00, koszt przejazdu w obie strony 15 euro.

Zapisy w biurze parafialnym, 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris, w g. 9.00-12.30 i 15.00-17.00 lub tel.: 01 55 35 32 25.

Ze względów organizacyjnych prosimy o zapisy najpóźniej do 28 października. □

5 listopada - cmentarz w Thiais

Parafia polska pw. Wniebowzięcia NMP w Paryżu serdecznie zaprasza na wspólną modlitwę za naszych zmarłych Rodaków spoczywających na cmentarzu w Thiais.

Polskie groby znajdują się w kwaterach: 98 i 100. Modlitwy odbędą się w niedzielę 5 listopada o godz. 15⁰⁰.

Dojazd własnymi środkami transportu. □

Duszpasterze parafii polskiej Wniebowzięcia NMP na Concorde w Paryżu

sytuacjach, w których nie zrobiła tego wcześniej rodzina. – Myślę, że u każdego katolika fakt, że dzisiaj szczątki ludzkie mogą być potraktowane jak odpad medyczny, powinien budzić sprzeciw. Niestety, to się dzieje w wielu polskich szpitalach – mówi Jan Bondar. Intencja tego przepisu jest dobra, ale, niestety, jest w nim także mowa o łąkach pamięci, na których będzie można rozsypać prochy zmarłych dzieci.

W projekcie podtrzymano zakaz trzymania spopielenych zwłok w domu, nie ma także mowy o ich przerabianiu na popularną na Zachodzie nekrobizuterię. Twórcy projektu nie zdecydowali się także na legalizację ługowania ciał. – Nie ma tak naprawdę wiel-

kiej rewolucji. Chodzi o solidne uregulowanie różnych kwestii. Bo jeśli czegoś nie ma w przepisach, to jest wolna amerykanka – przekonuje rzecznik GIS.

Prawdopodobnie to presja opinii publicznej spowodowała opublikowanie przez Ministerstwo Zdrowia oświadczenia, w którym kategorycznie odrzucono możliwość zalegalizowania tzw. łąk pamięci. Warto dalej trzymać rękę na pulsie i przyglądać się pracom nad przepisami, od których zależy to, czy godność ludzka po śmierci będzie w pełni szanowana. □

Maciej Kalbarczyk (Gość Niedzielny)

Polska Misja Katolicka we Francji
i
Wydział Studiów nad Rodziną UKSW w Warszawie

ZAPRASZAJĄ NA

Kurs Poradnictwa Rodzinnego

Pomagam sobie – Pomagam innym

Kurs w adresowany jest do małżonków, absolwentów szkół średnich i studiów wyższych, osób, które chcą pomagać innym i chcą dowiedzieć się czegoś więcej o pomaganiu i wsparciu ludzi życiowo zagubionych.

Zadaniem Kursu jest przygotowanie specjalistów do pracy w poradniach parafialnych, prowadzenia katechezy przedmałżeńskiej i poradnictwa Naturalnego Planowania Rodziny.

- Termin pierwszego Zjazdu:

3 - 5 listopada 2017 r. (rozpoczęcie w piątek o godz. 18⁰⁰, zakończenie w niedzielę o godz. 16⁰⁰)

- Informacje i zapisy:

w parafiach oraz w biurze Polskiej Misji Katolickiej we Francji -

263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris

(tel. 01 55 35 32 23; e-mail: pmk.france@gmail.com)

- Miejsce szkolenia

i zakwaterowanie:

Maison de la Mission

Catholique Polonaise

31, rue d'Hugny,

77260 La Ferté sous Jouarre

P R O G R A M

PIĄTEK - 3 listopada

- 17.00 - Rejestracja uczestników
 18.00 - Msza św. z homilią - główny celebrans ks. prof. dr hab. Mieczysław Ozorowski,
 homilia ks. prof. dr hab. Henryk Krzysteczko
 19.00 - Kolacja
 19.30 - Powitanie uczestników Szkolenia, - krótkie przedstawienie prelegentów
 20.00 - 20.45: Wprowadzenie do nauk o rodzinie - ks. prof. dr hab. Mieczysław Ozorowski
 20.45 - 21.00: Świadectwo: „Dlaczego warto uczestniczyć w szkoleniu na temat poradnictwa rodzinnego?” -
 mgr Beata Nieradka
 21.00 - 22.00: Wykład - „Cele i cechy małżeństwa według encykliki Humanae vitae” -
 ks. prof. dr hab. Henryk Krzysteczko
 22.15 - Możliwość rozmów z prowadzącymi zajęcia /konsultacje indywidualne

SOBOTA - 4 listopada

- 7 30 - Msza św. z homilią - główny celebrans ks. dr hab. Andrzej Pryba, homilia ks. mgr lic. Dariusz Jankowski
 8.30 - Śniadanie
 9.00 - 10 30: Wykład - ks. dr hab. Andrzej Pryba
 10.30 - 10.45: Przerwa na kawę
 10.45 - 12.15: Wykład - ks. prof. dr hab. Mieczysław Ozorowski
 12.30 - 13.30: Obiad
 13.30 - 14.15: Prezentacja „Projektu nowego działu katechizacji w Kościele polskim na emigracji”
 MIŁOŚĆ - CZYSTOŚĆ - ŻYCIE - dr Maria Krawczyk (Niemcy)
 14 15 - 15.45: Wykład - ks. dr hab. Andrzej Pryba
 15.45 - 16.00: Przerwa na kawę
 16.00 - 19.15: Naturalne Planowanie Rodziny - mgr Hanna Fernandez
 1. ŻEBY ZŁO ZATRIUMFOWAŁO, WYSTARCZY, ŻE DOBRZY LUDZIE NIE BĘDĄ NIC ROBIĆ
 o - Świat, w którym przyszło nam żyć - co my możemy dobrego zrobić?
 2. GDY BÓG NA PIERWSZYM MIEJSCU...
 o - Naturalne Planowanie Rodziny a antykoncepcja
 3. SKUTECZNE I EKOLOGICZNE
 o - Styl życia, którego „naprawdę wartamy”
 Przerwa na kawę
 Studium przypadku: rozmowa z niezdecydowaną parą (narzeczeni, małżeństwo tuż po ślubie, małżeństwo ze stażem).
 Na podstawie wystuchanego wykładu oraz dostępnych materiałów przygotowanie i przedstawienie scenki.
 19.30 - 20.00: Kolacja
 20.00 - Możliwość rozmów z prowadzącymi zajęcia /konsultacje indywidualne /filmy edukacyjne
 21.00 - Apel Jasnogórski

NIEDZIELA - 5 listopada

- 7.00 - Msza św. z homilią, główny celebrans ks. dr hab. Andrzej Pryba, homilia ks. prof. dr hab. Mieczysław Ozorowski
 8.00 - Śniadanie
 9.00 - 10.30: Wykład - ks. dr hab. Andrzej Pryba
 10.30 - 10.45: Przerwa na kawę
 10.45 - 11.15: Świadectwo - „Rodzino polska we Francji - jaka jesteś dzisiaj?” - mgr Anna Sowa
 11.15 - 14.00: Naprotechnologia - mgr Hanna Fernandez
 PIĘKNO STWORZENIA
 o - Niezwykła podróż - film
 o - Bóg jest romantykiem czyli sekretne życie cilia
 o - Najnowsze odkrycia medycyny w dziedzinie prokreacji
 12.00 - 12.30: Anioł Pański oraz transmisja telewizyjna z Watykanu
 12.30 - 14.00: Naprotechnologia - cd - mgr Hanna Fernandez
 GDY NATURA POTRZEBUJE POMOCY...
 • - Dlaczego nie PMA?
 • - Rzeczywista skuteczność Naprotechnologii
 Studium przypadku: rozmowa z niezdecydowaną parą (para pragnąca mieć dzieci, para w trudnej sytuacji)
 Na podstawie wystuchanego wykładu oraz dostępnych materiałów przygotowanie i przedstawienie scenki.
 14.15 - 15.00: Obiad
 15.00 - 15.45: Dyskusja
 15.45 - 16.00: Podziękowanie prelegentom i zaproszenie na drugi zjazd.

„O ład moralny Rzeczypospolitej”

Małgorzata Scja

Konferencja Naukowa zorganizowana przez środowiska Orderu Św. Biskupa Męczennika w Kamieniu Śląskim.

W dniach 29 września – 1 października, światowe środowisko Królewskiego Orderu Świętego Stanisława Biskupa Męczennika i Fundacja Królewskiego Orderu Świętego Stanisława BM, pod honorowym patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zorganizowały konferencję naukową „O ład moralny Rzeczypospolitej”.

Spotkanie odbyło się w zamku w Kamieniu Śląskim k/Opola, jako prelegent wystąpił m.in. kard. Zenon Grocholewski, uczestniczyli również rodzice Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, państwo Janina i Jan Dudowie. Medialnego wsparcia konferencji udzielił paryski Głos Katolicki.

Zamiarem Królewskiego Orderu Świętego Bp Stanisława jest promowanie tożsamości Narodu Polskiego, jego korzeni i historii, także podtrzymywanie łączności z Polakami poza granicami kraju. Odwołując się do charyzmy św. Biskupa Stanisława pragnie rozwijania szlachetnych cnót i bezinteresownego działania na rzecz innych, walczy z ubóstwem i cierpieniem.

Zamek w Kamieniu Śląskim k/Opola, to dom rodzinny św. Jacka Odrowąża położony na ziemi Piastów Śląskich. W 1994 r. Biskup Opolski ustanowił tu Sanktuarium św. Jacka oraz Centrum Kultury i Nauki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego.

Konferencja rozpoczęła się uroczystym wprowadzeniem Relikwii Św. Stanisława do Kaplicy w Pałacu Odrowążów, gdzie wystawione były także Relikwie Świętego Krzyża /przywiezione z Nicei/, św. Jacka, Bł. Czesława, Bł. Bronisławy, Kamień Śląski to miejsce urodzenia św. Jacka Odrowąża, Bł. Czesława i Bł. Bronisławy.

W Postaniu Światowej Konferencji „O ład moralny Rzeczypospolitej” znalazły się słowa, iż współczesna nam epoka coraz bardziej goni za zyskiem, władzą i luksusem, traci to, co nazywamy ładem moralnym, dominuje zaś prywatność, egoizm, pazerność, pogarda dla człowieka, a nawet

całych narodów i odrzucenie wszelkich zasad, wyszydzenie świętości, niszczenie autorytetów.

Kard. Grocholewski podkreślił w swym wystąpieniu, iż dobro Kraju zależy od postawy moralnej jego obywateli. Warunkami ładu moralnego są: powrót do chrześcijańskich wartości, patriotyzm i wychowanie. W szumie medialnym, który nas powszechnie otacza, wszyscy mówią, że chcą dobra i prawdy, podczas gdy nad wszystkim króluje dyktatura relatywizmu. Jedynym miernikiem staje się własne ja i jego zachcianki, wartości moralne są relatywizowane. Jeżeli wszystko staje się względne, to jak budować ład moralny? Dla nas, chrześcijan, u podstaw stoi Objawienie Pańskie. Episkopat Polski często przypomina, że lekcja patriotyzmu jest dana i zadana, ład moralny zaś należy wypracowywać w procesie wychowania.

Są to zadania trudne wobec otaczającej nas dewaluacji roli rodziny, redukcji szkoły do nauczania i porzucania procesu formowania.

Wobec stale pogłębiającej się sekularyzacji świata, potrzeba nam osobowych wzorców, takich jak św. Wojciech BM, św. Jacek Odrowąż, św. Jan Paweł II, Kardynał Wyszyński.

Święty Stanisław ze Szczepanowa, to przykład gorliwego Biskupa, który odważnie bronił także tradycyjnych wartości oraz troszczył się o ubogich. Stając po stronie prawdy, nie przestraszył się potęgi świeckiego władcy. Jest obok św. Wojciecha i św. Jacka, patronem Polski.

Historia uczyniła św. Stanisława patronem narodowej jedności. Kiedy w 1253 r. odbywała się jego kanonizacja, Polska była skłócona i podzielona. Jedna z legend dotyczących św. Bpa Stanisława Męczennika głosi, że rozczłonkowane podczas zabójstwa ciało, miało się ponownie zrosnąć. Odniesiono to do sytuacji politycznej, sądząc, że Polska jako państwo wróci do jedności. Między innymi

właśnie dlatego obrano św. Stanisława za głównego Patrona Polski. Wielokrotnie jego kult przyczyniał się do jednoczenia narodu, aby ponad egoistycznymi pobudkami i ułomnościami ludzkimi, szukać dobra wspólnego i budować pomyślność Rzeczypospolitej.

Końcem 2016 redakcja słownika „Oxford Dictionaries” ogłosiła, że słowem roku, jest „post-prawda”. Post-prawda awansowała z marginalnego określenia do jednego z najważniejszych słów w politycznych komentarzach, głosi oświadczenie redakcji. Słowo to istnieje już około 20 lat i służy do opisywania rzeczywistości, w której emocje i osobiste przekonania mają większe znaczenie i wpływ na postrzeganie rzeczywistości, niż fakty. Jesteśmy więc świadkami utraty w świecie trwałej tożsamości, trwałych wartości, a pojawia się post-sekularyzm, post-humanizm, czyli nieodpowiedzialna dowolność i relatywizm.

Misją środowiska Orderu świętego Stanisława jest dbanie o tożsamość Polski i Europy, a ta wyznaczona jest przez religię katolicką. Moralność i etyka w świecie stały się teraz tym, co sam świat uzna dowolnie za moralność i etykę... Jest to bardzo niebezpieczny obraz świata, stąd konieczność powrotu do prawdziwych chrześcijańskich wartości. Kształtowanie bezpiecznej, nie wynaturzonej przyszłości może odbywać się tylko poprzez upowszechnianie i praktykowanie uniwersalnych wartości oraz krzewienie patriotycznych postaw, zgodnie z najlepiej pojętą polską tradycją narodową.

Order Św. Stanisława BM

Order św. Stanisława BM to historyczne polskie wyróżnienie, nadawane w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim. Ustanowił Order w 1765 r. król Stanisław August Poniatowski, który został jego pierwszym Wielkim Mistrzem. Nadawany

był corocznie 8 maja, podczas uroczystości ku czci Św. Stanisława w kościele św. Krzyża w Warszawie. Do Orderu przypisana jest piękna dewiza: „Praemiando Incitat”, /Nagradzając Zachęca/.

Order, z wizerunkiem Biskupa Męczennika noszone na pąsowej wstędze, stąd jego kawalerów nazywano pąsowymi. Wyżej byli tylko kawalerowie Orła Białego, od koloru jego wstęgi zwanymi błękitnymi.

W latach: 1815-1916, wielkimi kawalerami Orderu byli, niestety, rosyjscy cesarze (po powstaniu listopadowym order włączono do poczty odznaczeń rosyjskich). W odrodzonej Polsce, gdy zastanawiano się, jakie ustanowić znaki zaszczytne, gen. Józef Haller zaproponował aby Sejm odnowił order Orła Białego i Order św. Biskupa Stanisława. Ostatecznie odnowiono OOB, a w miejsce OŚS, Piłsudski wprowadził Order Polonia Restituta/Odrodzenia Polski/.

Przez 80 lat, Order Świętego Stanisława był odznaczeniem martwym. Dopiero w 1979 r. przywrócił go na emigracji Juliusz Nowina Sokolnicki, dzieląc go na pięć klas. Jego otrzymanie miało być zachętą do dalszej służby publicznej. Członkiem Orderu Św. Stanisława BM może zostać ten, kto dostrzega nieprzemijające wartości i posiada chęć filantropijnego działania na rzecz indywidualnego i ogólnonarodowego dobra. □

Kiedy mówimy różnymi językami *ciąg dalszy ze str. 7*

Szopka z szopkami

Walka prawna o szopkę bożonarodzeniową w Wandei trwała ponad 5 lat. Tamtejsze stowarzyszenia „wolnomyślicieli” i radni lewicy zaskarżyli do sądu administracyjnego umieszczenie szopki w lokalu rady departamentu w 2010 roku. W 2012 zapadł pierwszy wyrok, korzystny dla Wandei. W 2014 górą byli wolnomyśliciele i sąd instalacji szopki zakazał. W 2016 wtrąciła się Rada Państwa, która wobec zapadających w całej Francji różnych wyroków w tego typu sprawach, wskazała, że jeśli instalacja ma charakter artystyczny, ludowy i jest zgodna z tradycją to laickości państwa nie narusza. Nastąpiła kasacja wyroku. Teraz sąd administracyjny wydał decyzję pozwalającą na ustawienie szopki w radzie departamentu.

Odmienne potoczyły się losy niemal identycznego procesu w regionie Owernia-Rodan-Alpy. Szef rady regionu, znany polityk Republikanów – Laurent Wauquiez zezwolił na ustawienie szopki w liońskiej siedzibie rady regionalnej. W grudniu 2016 roku prawne kroki przeciw tej instalacji podjęła lewacka Liga Obrony Praw Człowieka, Federacja Wolnomyślicieli oraz radni lewicy. Szefa regionu oskarżono o „atak na laickość państwowych instytucji”. I ta sprawa trafiła do sądu administracyjnego, który na początku października br. wydał wyrok. W odróżnieniu od Trybunału w Nantes, sąd w Lyonie uznał, że szopka związana jest z kultem religijnym, narusza świeckość przestrzeni publicznej i zasady neutralności państwa. Sędziowie odrzucili argument o kulturalnym i artystycznym charakterze instalacji i uznali, że samo przygotowanie figurek świętych przez miejscowych rzemieślników to za mało, by uznać jej lokalny i ludowy charakter. Wszystko wskazuje na to, że na razie szopki w Lyonie nie będzie, choć Wauquiez i Rada Regionu zapowiedzieli apelację. Ich zdaniem sąd zastosował wąskie pojęcie kultury, zaprezentował radykalne rozumienie laickości i jednostronną interpretację ustawy z 1905 roku, która

reguluje zasady rozdziału państwa i Kościoła. Wauquiez dodatkowo skomentował ten wyrok stwierdzeniem, że wyrok jest absurdalny, bowiem to nie szopki zagrażają laickości Francji.

Nie chcą umierać za. La Courneuve

Trudno się z szefem rady regionu nie zgodzić. Kiedy państwo walczy z tradycją, jednocześnie trwa nieustanny proces implantacji na terytorium kraju islamu. Na rynku wydawniczym ukazała się książka francuskiego dziennikarza śledczego Alexandra Mendela „Parution”. Pokazuje ona postępy islamu w przestrzeni publicznej i mówi wręcz o straconych terytoriach republiki. Islam czyni postępy i „łowi dusze” w więzieniach, wymógł swoje postulaty na szpitalach, szkołach, pojawiając się miasta i dzielnice, które żyją już zgodnie z szariatem!

Wg niektórych danych, co roku na islam przechodzi około 4 tys. rdzennych Francuzów. Liczba ta może być zresztą znacznie większa. Nowością jest jednak to, że owe „nawrócenia” to już nie koniecznie misyjny wpływ jego wyznawców, ale po prostu dostosowywanie się i... asymilacja osób indyferentnych religijnie do wymogów codziennego życia w zdominowanych przez muzułmanów osiedlach.

Mendel pokazuje realia życia w takich miasteczkach jak Saint Denis, Trappes, Sevran, czy La Courneuve – poligamia, szkółki koraniczne, nienawiść do kultury Zachodu, małżeństwa religijne, szariat. Państwo tymczasem abdykuje i zadowala się zewnętrznymi znamionami swojej tam obecności. Jakiegokolwiek pomysły rekonkwisty tych terenów są dla sprawujących władzę zwolenników wielokulturowości nie tylko obce, ale pachną wręcz rasizmem, islamofobią, neokolonializmem, itp. Mendel we wstępie do książki pisze: „W 1939 nie chcieliśmy umierać za Gdańsk. W 2017 nie chcemy umierać za odzyskanie La Courneuve”... Skutki podobnej kapitulacji w 1939 znamy aż za dobrze. Czy historia się powtórzy? □

Bogdan Usowicz

PZK DEKANATU PÓŁNOCNEJ FRANCJI ZAPRASZA NA

VIII FORUM LAIKATU

BYĆ DOBRYM JAK CHLEB ETRE BON COMME LE PAIN

4 NOVEMBRE 2017

NOEUX LES MINES - 8, PLACE DU MARÉCHAL FOCH

AU PROGRAM :

9h45 – Accueil et un café; – 10h – Une Conférence: Św. Brat Albert Chmielowski – być dobry jak chleb – ks. Przemysław Wysocki; – 11h30 – Une Messe – przewodniczy i kazanie wygłosi ks. dr Krystian Gawron – Wicerektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji; – 13h15 – Un repas – Salle Georges Brassens (avenue Pierre Guillon – Noeux Les Mines, prix 20€)

Inscriptions jusqu'au 25 octobre 2017

Annie Marek – 03 21 02 83 11 ou 06 02 32 12 07

Z Kut do Lubaczowa przez Lwów

Pielgrzymka na groby rodzinne, przyjaciół i mogiły polskie

20 września 2017 r. w duchu pielgrzymkowym, ruszyłam z Lublina do Kut nad Czeremoszem, nad granicą rumuńską, obecnie na Ukrainie – do rodzinnego miasta mojego męża Stanisława Łuckiego.

Przed wojną Beskidy Wschodnie, gdzie leżą Kut, odznaczały się niewyczerpanymi bogactwami naturalnymi, niezrównanym klimatem i krajobrazem. Łagodna i ciepła aura sprawiała, że Kut i Zaleszczyki zaliczały się do najcieplejszych polskich uzdrowisk, z plażą nad Czeremoszem. Przez miasto przejeżdżał z centrum Polski specjalny pociąg (bez paszportów czy rewizji – jak dzisiaj w strefie Schengen!) do Rumunii. Miasto liczyło 5,5 tys. mieszkańców w tym 3,5 tys. Polaków z silnym odsetkiem Ormian, 1000 Żydów i 1000 Rusinów. Oprócz tacińskiej i greckiej, była również parafia ormiańsko-katolicka.

Około godziny 17. dotarliśmy do kościoła polskiego w Kutach, (zdjęcie 1), gdzie czekał na nas ks. proboszcz Eugeniusz Ładniak. (zdjęcie 2). W czasie Mszy św. przy polskim pieśniach, modliliśmy się szczególnie za zmarłych i pomordowanych z rodzin Łuckich i Pogonowskich.

Dzisiaj nie pozostało już nic ze świętności Kut. Na cmentarzu parafialnym nie odnalazłam nawet rodzinnych grobów, z wyjątkiem jednego – Jana Pogonowskiego, herbu Ogończyk (zdjęcie 3) i grobu zbiorowego – wraz z ofiarami rzezi wołyńskiej, gdzie spoczywa m.in. mama mojego męża, Katarzyna Pogonowska-Łucka i siostra Helena Łucka-Drebot (zdjęcie 4), zamordowane 21 kwietnia 1944 r.

Przedwojenne groby polskie tutaj, w Kutach, jak i na innych cmentarzach na Ukra-

inie są systematycznie niszczone lub okaleczone – przez wyrwanie napisów, (zdjęcie 5), by w ten sposób zacierać ślad Polski na tych terenach. Serce się kraje!

Nie ma już historycznego mostu na Czeremoszu, przez który rząd polski opuszczał Kraj i przekraczał granicę z Rumunią we wrześniu 1939 r. A z posterunku granicznego pozostała tylko ruina (zdjęcie 6). Nie widziałam góry Owidiusza będącej w chmurach. Ale tyle słyszałam o wycieczkach na nią i pięknym widoku na cały wyłot doliny Czeremoszu z Karpat oraz jego bieg po ujście do Prutu. Te okolice to jest rdzenna Huculszczyzna najbardziej malownicza wśród polskich krajobrazów.

Nie ma już ksiąg metrykalnych parafii ormiańsko-katolickiej w Horodence, gdzie ochrzczonych było wiele członków rodziny. Modliliśmy się również podczas Mszy św. w Kosowie, w pięknym nowo wybudowanym – dzięki staraniom i energii ks. prob. Antoniego Kozaka – kościele. W piątek „po wyboistych i dziurawych” drogach dotarliśmy tylko na kilka godzin do Lwowa, do tej wielkiej polskiej metropolii liczącej przed wojną ok. 200 tys. mieszkańców w tym 65 procent Polaków. Dzisiaj na około milion mieszkańców – we Lwowie mieszka tylko 30 tys. Polaków. Pyszny huculski obiad w polskiej restauracji pozostanie mi na długo w pamięci. Opera, pomnik Mickiewicza... i Uniwersytet Jana Kazimierza, gdzie poznali się i razem studiowali – pomniejszy kardynał – Władysław Rubin i Stanisław Łucki.

Wieczorem byłam już w Lubaczowie. W sobotę, 23 września odbyły się tu uroczystości z okazji 100- rocznicy urodzin kard. Władysława Rubina. O godz. 10. w Sank-

tuarium Matki Bożej Łaskawej w Lubaczowie odbyła się konferencja ze świadectwami o życiu Kardynała, którą rozpoczął ks. kan. Andrzej Stopyra, kustosz Sanktuarium słowami: W nasze dziękczynienie za obfitość łask Bożych, otrzymywanych przez ostatnie lata, wpisuje się również wspomnienie setnej rocznicy urodzin śp. Kardynała Władysława Rubina, którego grób znajduje się w kryptach Lubaczowskiej Konkatedry. W 2015 roku przypadła 25-rocznica jego śmierci. Następnie ksiądz dziekan przybliżył nam jego życiorys: studia we Lwowie, areszt i zesłanie na Sybir, wyjście z tej nieludzkiej ziemi na podstawie amnestii w 1941 r. z tworzącą się Armią Polską, seminarium i święcenia w Bejrucie w Libanie, a potem wyjazd do Rzymu i rozliczne funkcje, jakie wypełniał tak w duszpasterstwie polskim – m.in. Delegat Prymasa Polski dla Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, jak i w kościele powszechnym – Sekretarz Generalny Synodu Biskupów, Prefekt Kongregacji Kościołów Wschodnich.

Miałam wielki zaszczyt przybliżyć osobę Kardynała Rubina poprzez osobiste wspomnienia mojego męża i abp Edmond Farhata. We wspomnieniach „Mój lwowski przyjaciel” Stanisław Łucki pisał: Kardynał Władysław Rubina poznałem jako studenta prawa we Lwowie. Mieszkaliśmy razem w domu akademickim „Łoziniec” (...). Zaprzyjaźniliśmy się mając podobne pogodne usposobienie. Serdeczny śmiech towarzyszył zawsze naszym rozmowom. Wojna nas rozdzieliła. Ja znalazłem się we Francji i walcząc w mundurze czy w podziemiu, przetrwałem wojnę bez obozu. Rubin nie miał tego szczęścia. Jak wielu moich przyjaciół ze Lwowa został wywieziony do ciężkich obozów w Związku Sowieckim. Po wojnie, nic nie wiedząc o jego losach, spotkałem go

Kuty – kościół polski

Kuty, kościół polski: (od lewej) J. Husarz A. Łucka i ks. E. Ładniak

Grob śp. Jana Pogonowskiego

Abp M. Mokrzycki z biskupami, rodziną i przyjaciółmi śp. ks. kard. Rubina

zupetnie przypadkowo w Paryżu. (...) Sutanna ks. Rubina w pierwszej chwili mnie zaskoczyła i musiałem dobrze się przypatrzeć czy to jest naprawdę mój kolega z Wydziału Prawa. Swoim charakterystycznym uśmiechem wyrażał mi niepokój mówiąc „to ja!” (...) Ponowne ożywienie w kontaktach nastąpiło w roku 1964 w momencie nominacji ks. Rubina na biskupa i Delegata Prymasa ds. opieki nad Emigracją. Za złą poradą wystąpiłem gratulacje prawie oficjalne, tytułując: „Drogi Księżu Biskupie.” Wraz z podziękowaniem otrzymałem za to wymówkę, iż należy jak dawniej pozostać przy imieniu. I o dziwo, im bp Władysław stawał się coraz ważniejszą postacią zarówno w Kurii Rzymskiej, jak i na emigracji, nasza przyjaźń stawała się coraz żywsza i serdeczniejsza. I tak na początku listów „Drogi” zostało zastąpione przez „Kochany” – a więc zupełnie odwrotnie niż jest to w normalnym życiu, gdzie wraz z tytułami zapomina się często o bliskich. (...) Wspominałem migawkowo o osobistych kontaktach z Kardynałem chcąc głównie wykazać jego

serdeczność, brak wyniosłości, a zwłaszcza wierność w przyjaźni. Podkreślam, nie byłem wyjątkiem. Darzył on taką samą przyjaźnią innych Lwowiaków, Tarnopolan ze swego gimnazjum, później Bejrutczyków, z którymi studiował. (...) A przyjaciel miał na całym świecie, bo Lwowiacy umieli cenić prostotę, serdeczność i wierność Kardynała – Semper Fidelis.

W 2016 r. abp maronicki Edmond Farhat, nuncjusz apostolski, długoletni współpracownik i przyjaciel kard. Rubina powiedział mi w czasie mojej wizyty w Libanie: Moja pamięć o Rubinie to dużo więcej niż pamięć o biskupie, o kardynale, czy o moim przetożonym, jakiego miałem w Synodzie Biskupów przez ponad piętnaście lat w Rzymie, to obraz księdza, kapłana w znaczeniu służby Jezusa Chrystusa i Słowa Bożego. Codziennie rano przychodził po prostu do mojego biura i pukał do drzwi, mimo, że były zawsze otwarte mówiąc sabaah khayr (dzień dobry po libańsku). W ten sposób chciał wyrazić swój szacunek dla mnie i swoje przywiązanie

Przy grobie śp. ks. kard. Rubina

do mojego kraju, który go przyjął i gdzie pozostawił dużo przyjaciół. (...) Sposób, w jaki zachowywał się czy mówił przypomina mi obraz kapłana wrażliwego na człowieka.

Po konferencji sprawowana była Msza św. koncelebrowana, (zdjęcie 7), której przewodniczył ks. abp Mieczysław Mokrzycki, metropolita lwowski wraz z ks. abp seniorem Janem Śrutwą, z ks. bp zamojsko-lubaczowski Marianem Rojkiem, ks. bp emerytem Ryszardem Karpińskim i ks. bp Marianem Buczkim z Ukrainy (zdjęcie 8). Zaproszona została też rodzina śp. Kardynała i środowiska polonijne. W uroczystościach wzięli udział przedstawiciele lokalnego duchowieństwa i wierni. Obecny był wójt gminy Lubaczów Wiesław Kapel, burmistrz Lubaczowa Krzysztof Szpyt i wicestarosta lubaczowski Wiesław Huk. Homilię wygłosił ks. bp Karpiński. Po Mszy św. odbyła się modlitwa przy grobie Kard. Rubina (zdjęcie 9). Przy obiedzie wspomniano także o emigracji i duszpasterstwie polskim we Francji. □

Anna Łucka

Zbiorowa mogiła mieszkańców Kut poległych w latach 1939-45

Kuty – pozostałości po posterunku granicznym

Wyobraźnia miłosierdzia

Malownicze miasteczko Schönstatt w Niemczech było go. podarzem zebrania plenarnego Polskiej Rady Dusz pasterskiej, j. Eur. f. y. Zachodniej w dn. 29. X - 1 X 2017.

Przedstawiciele trzynastu krajów europejskich, tak duchowni jak i świeccy, pod przewodnictwem ks. Biskupa Wiesława Lechowicza obradowali na temat „Wyobraźnia miłosierdzia w duszpasterskich ośrodkach polonijnych”.

Z Francji na spotkanie udała się czteroosobowa delegacja członków PRDEZ, na czele z wicerektorem tutejszej Polskiej Misji Katolickiej ks. dr Krystianem Gawronem i ks. Prowincjałem Janem Ciągło TCh. a także dwójkiem zaproszonych osób. Gościem spotkania był ks. prof. Wiesław Przygoda z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który w swoim referacie wskazał na... najważniejsze imię Boga, jakim jest Miłość. – W sposób widzialny, Bóg objawił swe miłosierne oblicze w Osobie swego Syna Jezusa Chrystusa, który oddał za nas życie na Krzyżu. Kościół będący w swej istocie wspólnotą miłujących się osób Bożych i ludzkich zrodził się z tej ofiarnej miłości Pana Jezusa do człowieka. Dlatego postęga charytatywna jest tak istotnym wymiarem jego misji, gdyż przez nią pokazuje światu, miłosierne Oblicze Swego Zatożyciela.

Ks. bp Lechowicz z kolei, przypomniał nam sylwetkę Św. Brata Alberta Chmielowskiego, który nie wahał się porzucić swojej kariery malarskiej i bez reszty poświęcić życie ludziom bezdomnym.

Z naszej, francuskiej grupy jako pierwsza, głos zabrała Maria Warunek – przewodnicząca Stowarzyszenia Pomost- Passerelle, przemawiając w imieniu wszystkich pracowników i wolontariuszy, którym nie jest obojętne cierpienie drugiego człowieka. Organizacja powstała przed kilku laty przy parafii polskiej we współpracy z PMK w Francji. Pomoc obejmuje osoby bezdomne, uzależnione i wykluczone społecznie, i polega zarówno na wsparciu materialnym jak i duchowym. Nie do przecenienia jest więc niezwykle zaangażowanie kaptanów, w szczególności ks. Piotra Wróblewskiego. ks. Bogdana Łosia

i ks. Pawła Witkowskiego, którzy często do późnych godzin nocnych rozmawiają z potrzebującymi, modlą się, motywują i podtrzymują na duchu. Co środę mają miejsce spotkania otwarte dla wszystkich – z modlitwą i wspólnym posiłkiem. Następnie odbywa się dyskusja na temat religii, wiary, miłości i kultury – z refleksją ukazującą prawdziwy system wartości. Bez wsparcia PMK nie byłoby możliwe organizowanie wyjazdów resocjalizacyjnych czy rekolekcji. Najbliższa akcja charytatywna, pod hasłem „Kremówka” była przewidziana na 22 października we wspomnienie Św. Jana Pawła II w kilku parafiach na terenie Paryża.

Wspaniałym przykładem owocnej pracy i poświęcenia „Pomostu” jest Sebastian. Będąc osobą bezdomną, przez ponad 7 lat tułał się po paryskim bruku, cierpiąc głód, zadowalając się mniejszą lub większą ilością alkoholu, bez możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb higienicznych. Świadectwo jego nawrócenia, o które gorliwie prosił Boga, poruszyło serca zgromadzonych, prostotą i szczerością a wzruszenie, które nam towarzyszyło wynikało zarówno z faktu wyjścia Sebastiana z, wydawałoby się, beznadziejnej sytuacji, jak i odnalezienia po długiej rozłące matki i siostry. Ocalony w każdym tego słowa znaczeniu, wdzięczny Opatrzności za otrzymany dar, zaangażował się w pracę Pomostu i sam dziś odwiedza bezdomnych, zachęcając ich do ufego zwrócenia się do Boga i porzucenia niegodnych warunków na jakie skazuje ulica.

Kolejną Katarzyna Pomykała przedstawiła inny aspekt swojej... pomocy, jaką realizuje Studium Filozoficzno- Etyczno- Społeczne im. Jana Pawła II, założone z inicjatywy ks. dr Wacława Szuberta i ks. Wiesława Gronowicza. Kształci ono ludzi młodych, pogłębia ich świadomość i przygotowuje do odpowiedzialnego wkraczania w życie dorosłe, oferując formację w różnych dziedzinach a zarazem zdobywanie zawodu.

Jan Samocki z parafii Św. Genowefy

podkreślił natomiast znaczenie odwiedzania, przez odpowiednio przygotowanych wolontariuszy, osób przebywających w więzieniach i zakładach karnych. Z kolei dotknięci w sposób pośredni lub bezpośrednio alkoholizmem, znajdują wsparcie w grupach Anonimowych Alkoholików. Raz w tygodniu można też skorzystać nieodpłatnie z porad psychologa. W lokalach udostępnionych przez parafię działa także Stowarzyszenie Św. Wincentego à Paulo.

Przedstawiciel Rady z północy Francji, Lech Dolata zwrócił z kolei uwagę, iż w odróżnieniu od Paryża, w Nancy liczba osób bezdomnych wśród Polaków jest niska a sporadyczne przypadki ludzi z takimi problemami udaje się rozwiązać przy pomocy Konsulatu R.P.

Ks. prał. Krystian Gawron w swym wystąpieniu zwrócił uwagę na znaczenie współpracy stowarzyszeń polonijnych z PMK – w działaniu prewencyjnym a także w opiece duchowej i religijnej nad ludźmi wykluczonymi, co jest swego rodzaju ewenementem we Francji, gdzie istnieje rozdział państwa od Kościoła.

Kolejną przedstawiano sytuację ludzi bezdomnych w pozostałych krajach. Ze smutkiem dowiadaliśmy się, iż znaczną ich część stanowią wciąż Polacy. W Niemczech natomiast dość często pieniądze na pomoc ludziom wykluczonym zamiast trafiać do nich, przeznaczane są dla imigrantów.

Od Siostry Ewy, Matki Generalnej Misjonarek Chrystusa Króla dowiedzieliśmy się o możliwości przeżycia rekolekcji wg Programu Rachel – Uzdrawienia po Aborcji. Pomagają one kobietom uporać się z dramatycznymi przeżyciami po stracie dziecka, do której same doprowadziły. Istnieją także różne formy terapii dla mężczyzn oraz personelu medycznego, uwikłanego w aborcję. – Zainteresowanie jest bardzo duże a pomoc niezwykle skuteczna.

Jednak to modlitwa stanowiła najważniejszą część naszego spotkania. Podczas Eucharystii homilię każdego dnia głosił inny z duszpasterzy, zaś oprawą muzyczną zarówno Mszy św. jak i innych nabożeństw (Koronka do Bożego Miłosierdzia, Różaniec Św.), przy akompaniamencie gitary przygotowywała Małgorzata Dudek.

Naszą modlitwą ogarnialiśmy cierpiące

Parafia św. Barbary z Vicoigne

Jak co roku, w ostatnią niedzielę września, polska wspólnota z Vicoigne i okolicy, zgromadziła się z okazji rocznicy założenia Towarzystwa Polonia.

Wbieżącym roku przypada 28- rocznica powstania naszej organizacji.

Ks. Leszek Wojciechowski, z polskiej parafii św. Stanisława z Dourges, jak zawsze chętnie przyjechał, by celebrować Mszę św., w naszym kościele św. Barbary.

Była okazja do modlitwy, wokół obrazu MB. Częstochowskiej, z okazji 300 lecie jego

koronacji. W tym roku przypada też zakończenie obchodów stulecie pierwszych objawień Fatimskich.

Na zakończenie Eucharystii, ruszyła procesja wiernych ze sztandarami i figurą MB Fatimskiej, przywiezioną z Krakowa pięć lat temu, którą nieśli Sokoty z Abscon. Uczestniczący w niej wierni z Vicoigne

i okolic skierowali się na tutejszy plac, gdzie stoi pomnik polskiej emigracji z lat 1923-2003. Tu głos zabrat ks. Leszek, by podziękować tutejszej wspólnotce za obronę i zachowanie naszych narodowych tradycji.

Po złożeniu pod pomnikiem kwiatów, przez Prezesa i młodzież – od Sokotów, wszyscy udali się do Sali zabawowej, na lampkę wina i kawałek polskiego placka. A Sokoty z Abscon oczarowały nas piękną prezentacją polskiego folkloru. □

*Prezes Filip Buniowski
Tow. Polonia Vicoigne*

dzieci i młodzież, rodziny biedne, rozbite, przeżywające trudne doświadczenia, osoby starsze i samotne.

Wielkim przeżyciem stało się dla uczestników obrad Rady nawiedzenie Sanktuarium w Schönstatt, założonego przez Józefa Kentenicha, gdzie znajduje się Cudowny Wizerunek Trzykroć Przedziwnej Matki i Zwycięskiej Królowej, inaczej Mater Ter Admirabilis. Obraz namalowany przez Luigi Crosio, czczony jest przez pielgrzymów z całego świata. To przed nim zawieraliśmy Matce Bożej

trudne i bolesne sprawy będące przedmiotem naszych obrad, prosząc Ją o opiekę, orędownictwo i przytulenie do Swego, Matczyngo Serca.

Osobliwością architektoniczną świątyni jest brak bocznych okien czy witraży. Jedynym światłem, które doń wpada jest to, pochodzące z okna dachowego nad ołtarzem, symbolizujące prawdziwą Światłość pochodzącą od Boga samego.

Podziwiając położenie Sanktuarium w pejzażu Nadrenii-Palatynatu, naturę mieniącą się barwami złotej jesieni, prosiliśmy Boga o dar otwarcia wielu ludzkich serc na Dobrą Nowinę wiary, o poruszenie sumień ludzi zamkniętych na potrzeby innych, wreszcie o większe zaangażowanie nas samych w podejmowanie dzieł miłosierdzia.

Ks. Biskup mówił też o ogólnopolskiej akcji „Różaniec do Granic” i Jasnogórskiej Nocy Czuwania w intencji Polonii, inicjatywy powstałej dzięki Księżom Chrystusowcom. Składanie intencji modlitewnych odbywa się drogą internetową, ale nade wszystko istnieje możliwość wspólnej

modlitwy za pośrednictwem TV Trwam czy Radia Maryja.

Na zakończenie wystuchaliśmy wypowiedzi Administratora Fundacji Jana Pawła II ks. Krzysztofa Wieliczko, który opowiedział o założeniach i działalności tej organizacji, mającej na celu promowanie i pogłębianie nauczania Św. Jana Pawła II a także świadczenie pomocy w formacji duchownych i świeckich pochodzących z Europy Środkowej. Otrzymałmy też od niego, na pamiątkę piękne różańce, takie jakie papież rozdawał przy spotkaniach z wiernymi.

Bogactwo nauczania Św. Jana Pawła II będzie kwitło i przynosiło owoce tylko tam, gdzie czystość serca, miłosierdzie oraz ofiarna służba w duchu Ewangelii spotkają się w pokorze z Łaską Bożą, by móc pomagać potrzebującym i prowadzić ich do Jezusa, który jest jedynym naszym Uzdrawieniem. Czy jesteśmy na to gotowi? □

*Z modlitwą i wdzięcznością
za dar spotkania,
Małgorzata Dudek*

- Lekcje j. polskiego - w piątki o 18.
- Lekcje j. angielskiego - w czwartki o 18.

Paryż: 263 bis, rue Saint-Honoré.

Informacje : 06 69 67 38 58.

1316889

SPRZEDAM

POLSKI SKLEP SPOŻYWCZY
W SAINT GERMAIN-EN-LAYE

kontakt: 06. 28. 53. 20. 94

11024706

Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem,
alkohol kieruje Twoim życiem

Przejdź na spotkanie **Anonimowych Alkoholików**

Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.

**Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek
w godzinach od 19³⁰ do 21³⁰**

przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exelmans)

Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholików

OFIARY NA TYDZIEŃ MIŁOSIĘDZIA

Ks. Ryszard Górski – Strasbourg –	415€
Vescovi Patrick – Vernon –	100€
Jouffray Marie – Lyon –	25€
Latoch Józef – Paris –	100€
Carcon Gabriel – Moncheaux –	150€
Cholet Jacky – Coueron –	25€
Pakleza Edwige – Chatillon –	80€
Ragot Rose – La Ferte Sous Jouarre –	50€
Peguet Camille – Lyon –	200€
Lepretre Armande – Coueron –	25€
Lasek Thadee – Bollwiller –	20€
Ks. Szot Piotr – Noeux Les Mines –	450€
Quere Barbara – Coueron –	30€
Stolarski Teresa – Paris –	150€
Viridianne Rey – Paris –	100€

Dalsze ofiary prosimy przysyłać na adres: Mission Catholique Polonaise,
263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris, wpłacając na: CCP 1268-75 N PARIS

Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać”

DENTYSTKA POLSKA DLA DZIECI i DOROSŁYCH

Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66

45, rue du Caire – 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

1304985

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?

Każdy mityng AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)

AL-ANON ALATEEN

Grupy rodzinne Al-Anon

Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby.

Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20

(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

T. 06 67 30 89 95; 06 28 74 23 63

Masz problem z pićem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17:00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19:30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19:30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Czwartki godz. 19:30:

11, Ville St-Jacques (kod: 0911),

75014 Paris, M° Saint-Jacques.

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku
Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy CMU, AME.
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

☎ 01.41.13.45.05
✉ boulogne@dentylis.fr

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

Mówimy po polsku

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)
do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.

Edyta - T. 06 22 72 26 68;
e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

✿ **DÉMÉNAGEMENT - TRANSPORT - AUTOLAWETA**
PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU
Tel. 06 30 40 49 49

• 3/06 Je suis a la recherche d'un Polonais nommé CHLEBICKI JAN, né le 16/10/1900 a Ryczów (Pologne) et il est décédé le 15 décembre 1962 quelque part en France.
londnersimon@yahoo.fr; tel. 01 39 72 41 21 (répondeur).

- TŁUMACZENIA -

Stanisław Bocianowski – dr Prawa
– Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż
Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

**Polonijna Zabawa
Andrzejkowa**

Bilet
50€
/osobę

25.11.2017
(Sobota)

Zabawa od 20
do 5 rano

Sala Cargo w Bobigny

49 Avenue Henri Barbusse, 93000 Bobigny

Dojazd: M 5 7 RER E

Będzie nam towarzyszył krakowski
zespół muzyczny ExpressBand

W cenie biletu - menu: 1 danie gorące,
smalec, ogórki, wędliny, ciasta

Alkohole w sprzedaży na miejscu: wódki, wina,
piwo beczkowe z Polski: Żywiec, Okocim, Tyskie

ORGANIZATOR: Małgorzata Jeczminek
Wpłaty, rezerwacje i dodatkowe informacje:
tel. 06 59 87 71 70

✿ TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.

Tel. 06 98 58 86 36

Dr Danuta Baranowicz-Schouker
chirurgien- dentiste
33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

✿ **Luxsus - PRZEWÓZ OSÓB i TOWARÓW DO POLSKI** -
OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.
TEL. 06 62 75 50 06; 01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60
udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 37 (2697): 29.10.2017

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France)

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31, 01 42 96 23 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 18.10.2017

Inf. o prenumeracie na str. 3

Association Pomost-Passerelle

AIDE AUX POLONAIS VIVANT DANS L'IMMIGRATION

Biuro Socjalne

Stowarzyszenia Pomost-Passerelle prowadzi Biuro socjalne, znajdujące się w pomieszczeniach Parafii Wniebowzięcia NMP w Paryżu, przy Polskiej Misji Katolickiej - 263 bis, rue Saint Honoré.

Biuro czynne jest w czwartki, w godzinach od 9.00 do 13.00.

Jego celem jest pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej, rodzinnej i bytowej oraz reintegracja społeczna zgłaszających się osób. Udzielana pomoc skierowana jest do osób, które znalazły się w ciężkiej sytuacji życiowej na emigracji, głównie bezdomnych oraz uzależnionych. □

TRWAM PROGRAM

30 października - 5 listopada 2017

PONIEDZIAŁEK 30 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wiśń to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Reportaż 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Film 15⁴⁰ Dokument 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Św. na każdy dzień 17³⁰ Spotkanie Rodziny RM 19⁴⁵ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Dokument 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

WTOREK 31 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Papież Polak do Rodaków 9⁴⁰ Reportaż 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi Św. 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Dokument 11⁴⁰ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Teatr 12⁵⁵ Dokument 13³⁰ Dokument 14⁰⁰ Mojżesz - serial 14⁴⁵ Reportaż 15¹⁰ Dokument 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Express Studencki 17⁰⁰ Dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

ŚRODA 1 LISTOPADA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Teatr 9²⁰ Św. na każdy dzień 9²⁵ Sanktuaria polskie 9⁴⁵ Reportaż 10⁰⁵ Dokument 11⁰⁰ Dokument 11²⁰ Koncert 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Film 14⁰⁵

Reportaż 14³⁰ Koncert 15¹⁰ Mój brat papież 15²⁵ Dokument 15³⁰ Reportaż 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Reportaż 16³⁰ Program rozrywkowy 16⁴⁵ Św. na każdy dzień 16⁵⁰ Coś wisi w powietrzu 17⁰⁰ Reportaż 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Dokument 19¹⁰ Dokument 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

CZWARTEK 2 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Reportaż 9²⁵ Dokument 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁰ Naprotechnologia 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Dokument 11¹⁰ Mój brat papież 11²⁵ Felieton 11³⁵ Program edukacyjny 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 14⁰⁰ Teatr 15¹⁵ Św. na każdy dzień 15²⁰ Reportaż 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Program rozrywkowy 16³⁵ Przegląd Źródła 16⁴⁰ Dokument 16⁵⁵ Przegląd Niedzieli 17⁰⁰ Sanktuarium św. Józefa Kalisz 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

PIĄTEK 3 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Program rozrywkowy 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Dokument 11²⁰ Słowo Życia 11²⁵ Felieton 11³⁵ Poradnik szczęśliwego małżeństwa 11⁵⁰ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 14⁰⁰ Dokument 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka do Bożego Miłosierdzia 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Ma się rozumieć

16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakrament 16³⁵ Dokument 17⁰⁰ Fundusze Europejskie 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. Widzenia

SOBOTA 4 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Dokument 9⁴⁵ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵ Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Dokument 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Felieton 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 14⁴⁰ Dokument 15¹⁵ Dokument 15³⁰ Jak sobie radzić z cierpieniem? 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Dokument 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Katecheza 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

NIEDZIELA 5 LISTOPADA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8²⁵ Św. na każdy dzień 8³⁰ Z PE 9⁰⁰ Felieton 9¹⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Katecheza 9³⁰ Msza Św. 10³⁵ Przegląd Niedzieli 10⁴⁰ Dokument 11³⁰ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wiśń to też Polska 13³⁰ Papież Polak do Rodaków 14⁰⁰ Koncert(2) 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

30 października – 5 listopada 2017

PONIEDZIAŁEK 30 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Kulturalni PL – magazyn 12⁰⁵ Racja stanu 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Blondynka – serial 14²⁰ Oczy w oczy 14⁵⁵ Reportaż 15²⁵ Turystyczna Jazda 15³⁵ Polska z Miodkiem – felieton 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵ Ukryte skarby – reportaż 16⁵⁵ Supetkowe ABC – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela z... rolami Zdzisława Maklakiewicza 18⁴⁰ Pod Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Przedpokój do raju – dokument 0¹⁵ Ukryte skarby – reportaż 0⁴⁵ Komisariat – serial 1¹⁵ Supetkowe ABC – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 31 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁰⁰ Czy ktoś mnie kocha w tym domu? – film 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Wojenne dziewczyny – serial 14²⁰ Przedpokój do raju – dokument 15²⁵ Szlakiem miejsc niezwykłych – reportaż 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Dla dzieci 17¹⁰ Przyjaciele lasu – reportaż 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Magazyn o książkach 18²⁵ Naszaarmia.pl – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Wysp 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Orędzie abp Wojciecha Polaka na Wszystkich Świętych 20³⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Reportaż 23³⁵ Muzyka klasyczna 0¹⁵ Sonda z 0⁴⁵ Komisariat – serial 1¹⁵ Dla dzieci 1³⁰ Przyjaciele lasu – reportaż 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 1 LISTOPADA

8²⁵ Dzieje Mistrza Twardowskiego – baśń 10¹⁰ Depresja mon amour – dokument 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo

Polonia – magazyn 12³⁰ Krótka historia – felieton 12⁴⁰ Wszyscy Święci z wileńskiej Rossy 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ O mnie się nie martw – serial 14¹⁰ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 14¹⁵ Wszyscy Święci z wileńskiej Rossy 14³⁰ Śmiertelne życie – dokument 15³⁰ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 15³⁵ Reportaż 15⁵⁵ Opowieści weekendowe – film 16⁵⁵ Studio Wschód 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Pejzaż bez Ciebie 18⁴⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁵⁰ Znachor – dramat 23⁰⁰ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 23⁰⁵ Wszyscy Święci z wileńskiej Rossy 23²⁰ Śmiertelne życie – dokument 0¹⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 0²⁰ Wszyscy Święci z wileńskiej Rossy 0⁴⁰ Pejzaż bez Ciebie 1³⁵ Wszyscy Święci z wileńskiej Rossy 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 2 LISTOPADA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁰ Wszyscy Święci z wileńskiej Rossy 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Faustyna – film 12²⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁰ Pejzaż bez Ciebie 15¹⁰ Wszyscy Święci z wileńskiej Rossy 15²⁵ Wilnoteka – magazyn 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵ Jak to działa – magazyn 16⁵⁵ Las Story – reportaż 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Cmentarz Łyczakowski we Lwowie – dokument 18²⁵ Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Ameryki 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Instykt – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23⁰⁵ Magazyn śledczy Anity Gargas 23⁴⁰ Warto rozmawiać 0⁴⁵ Komisariat – serial 1¹⁵ Las Story – reportaż 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 3 LISTOPADA

6⁵⁵ Wilnoteka – magazyn 7¹⁰ Turystyczna Jazda 7²⁵ Domisie 7⁵⁰ Przepis dnia – magazyn 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Na sygnale –

serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁰ Ratownicy – serial 15¹⁵ Warto rozmawiać 16²⁰ Wiadomości 16³⁰ Skarby architektury drewnianej UNESCO 16⁴⁵ Baw się słowami – magazyn 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Program kulinarny 18²⁵ Zaolzie 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Na dobre i na złe – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Widowisko rozrywkowe 0¹⁵ Igrzyska Polonijne Jelenia Góra – koncert 0⁵⁰ Magazyn z Ameryki 1¹⁵ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 4 LISTOPADA

7³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia 24 11¹⁵ Rozmowa Polonii 11³⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁰ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Studencki Festiwal Piosenki – koncert 15⁰⁰ Okrasa łamie przepisy – magazyn 15³⁰ Zakochaj się w Polsce – magazyn 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Program rozrywkowy 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Wojenne dziewczyny – serial 21⁴⁰ CK Dezerterzy – komedia 23¹⁵ Koncert 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 5 LISTOPADA

7⁴⁰ Saga rodów – magazyn 8⁰⁵ Reportaż 8³⁵ Magazyn z Wysp 8⁵⁵ Wolny Ekran – magazyn 9¹⁵ Teleranek – magazyn 9⁵⁰ Ziarno 10²⁰ Baw się słowami(2) – magazyn 10⁵⁰ Gwiezdny Pirat(2) – serial 11⁵⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Aniot Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem 13⁰⁰ Mszy Święta 14²⁰ Turystyczna Jazda 14⁴⁰ Dom – serial 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami – magazyn 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Blondynka – serial 21⁴⁰ CK Dezerterzy – komedia 22⁵⁵ Europejski Stadion Kultury – koncert 23⁵⁵ Zakochaj się w Polsce – magazyn 0³⁰ M jak miłość – serial 1²⁰ Baw się słowami(2) – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Wszyscy Święci